

חיפה כימיקלים בע"מ

על ידי ב"כ עוה"ד אלי כהן ואח'
ממשרד מגריזו, בנקל ושות', עורכי דין
"בית אירופה", שדי שאול המלך 37, תל אביב 64928
טל': 03-6060266; פקס': 03-6060266

המבקשת

נ ג ד

1. עיריית חיפה

ע"י ב"כ עוה"ד ענבל בן ארי, המחלקה המשפטית, עיריית חיפה
טל': 04-8357077; פקס': 04-8357014

2. היועץ המשפטי לממשלה

על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טל': 02-6466715; פקס': 02-6467011

3. התאחדות התעשיינים בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד א' נייגר ואח'
ממשרד עמית, פולק, מטלון ושות' עורכי דין ונוטריון
טל': 03-5100838; פקס': 03-5100836

4. צלול – עמותה לאיכות הסביבה

ע"י ב"כ עוה"ד ח' קלעי ואח'
טל': 03-7943040; פקס': 03-7943065

המשיבים

הודעה ובקשה מטעם המדינה

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 4.4.17 (הרכב בראשות כב' השופט מלצר ובהשתתפות כב' השופטים ע' סולברג וא' שהם), ובהמשך לבקשה להארכת מועד, המדינה מתכבדת להגיש הודעה מטעם השר להגנת הסביבה, באשר לחלופות הנבחנות על-ידו, ולפנות לבית המשפט הנכבד בבקשה כי יתיר למשרד להגנת הסביבה לאשר הכנסת אניית אמוניה, במתכונת שתפורט להלן.
2. בקשת המדינה מוגשת בשים לב לאמור בסעיף 1 להחלטתו האמורה של בית המשפט הנכבד, כמו גם בשים לב לסעיף 6 להחלטה האמורה, בגדרו נקבע כי "עד ובכפוף להחלטה אחרת: (א) לא תיכנס אניית אמוניה, אלא אם כן תינתן על-ידינו החלטה משלימה אחרת בנושא זה".
3. המדינה מבקשת כי בית המשפט הנכבד ייתן "החלטה משלימה אחרת" לפיה יתאפשר למשרד להגנת הסביבה להתיר למבקשת, לבקשתה, להכניס למפרץ חיפה אניית אמוניה לצורך מילוי מיכל האמוניה המצוי במפרץ.
4. בקשה זו מוגשת בהמשך ובהתאם לאמור בהודעה מטעם המדינה מיום 4.4.17, כפי שהוגשה בגדרו של ההליך שבכותרת (להלן: **הודעת המדינה**).

5. בתמצית, עמדת המשרד להגנת הסביבה היא כי מתן האישור האמור נחוץ לשם העמדת תקופת ההתארגנות הנדרשת, למשק בכללותו, ולתעשיית הדשנים בכלל זאת, כפי שנקבעה עוד בהחלטתו המקורית של המשרד בגדרו של היתר הרעלים שניתן למבקשת (בכפוף לתיקון היתר הרעלים לעניין הריקון, כמפורט להלן). תקופה זו משקפת לעמדת המשרד להגנת הסביבה איזון הולם בין הסיכון הנשקף ממערך האמוניה לבין הצורך הממשי בהעמדת תקופת התארגנות למשק.

6. עמדת המשרד להגנת הסביבה עומדת ברקע הודעת ממשלת ישראל, בישיבתה ביום 2.4.17, כי:

“הממשלה רושמת לפנייה את הודעת השר להגנת הסביבה כי יש צורך ממשי בתקופת ההתארגנות שנקבעה מלכתחילה בהיתר הרעלים עד ליום 1.6.17. שר הכלכלה הודיע כי עמדה זו מקובלת עליו.

כן רושמת הממשלה בפניה כי המשרד להגנת הסביבה בוחן יחד עם המשרדים הרלוונטיים פתרונות שהוצגו מטעם התעשייה לטווח הקצר; ובהמשך לכך את עדכון מנכ”ל משרד האוצר כי בשלב זה בוחן משרדו יחד עם המשרדים הרלוונטיים חלופות שונות לטווח הארוך.

במידת הצורך, ישובו השר להגנת הסביבה והשרים הרלוונטיים (כלכלה ואוצר) ויידרשו לפתרונות לטווח הקצר, עובר ליום 1.6.17.

במהלך הדיון, ברקע החלטת המשרד להגנת הסביבה ביחס להיתר הרעלים מיום 22.2.17, הביעו השרים עמדתם לפיה מצופה מהתעשייה להיערך לאשר נובע מהיתר הרעלים האמור.

הפרקליטות תציג, על דעת הממשלה, את הסיכום הנ”ל במסגרת תשובת המדינה לבימ”ש העליון בעניין מיכל האמוניה.”

7. העמדה האמורה אף נתמכת בעמדת המטה לביטחון לאומי ובעמדת פיקוד העורף בצה”ל, בכל הנוגע להיבטים המצויים בתחומי אחריותם (כן ראו האמור בסעיף 21 להודעת המדינה).

תצהירים מטעם המשרד להגנת הסביבה, פיקוד העורף והמטה לביטחון לאומי מצורפים להודעה זו ומסומנים מש/1, מש/2 ו- מש/3, בהתאמה.

הודעה ביחס לחלופות

8. בכל הנוגע ל”החלטת השר להגנת הסביבה לגבי החלופות הנדונות כעת על-ידו” (סעיף 1 להחלטת בית המשפט הנכבד) – בכל הנוגע למתן מענה לכלל צרכי המשק, ובכלל זאת, מתן מענה לתעשיית הדשנים, החלופה הרלבנטית היחידה לעת הזו היא החלופה שנדונה במעמד צד אחד, שאף היא כפופה לאילוצים שונים, ולהשלמת הבחינה בעניינה.

בכל הנוגע למתן מענה לצרכי המשק, ללא תעשיית הדשנים, ישנה חלופה נוספת שהיא יבוא אמוניה באיזוטנקים, במכלים קטנים, או בדרכים אחרות, ככל שיאשרו על ידי המשרד להגנת הסביבה, והכל - ללא שימוש במערך יבוא האמוניה הנוכחי. אלא, שאף חלופה זו מצריכה תקופת התארגנות.

עמדת המשרד להגנת הסביבה מפורטת בחוות דעת שכותרתה "חלופות למערך יבוא האמוניה במפרץ חיפה".

יודגש כי ניתוח החלופות בחוות הדעת האמורה בוצע לאור הדחיפות הקיימת בלוח זמנים מהיר ביותר, וממצאיו ומסקנותיו מבוססים על מיטב הידע והמומחיות שיש בידי המשרד להגנת הסביבה בעת הזו. בנוסף, ככל שיוצעו חלופות נוספות, ובתוכן שיפור החלופות שנותחו בחוות הדעת האמורה, או ככל שיחול שינוי בידע ובמומחיות הנוגעים בדבר, בין היתר, על רקע בדיקות נוספות המתקיימות במשרד להגנת הסביבה, הרי שחלופות אלה תיבחנה בלוח זמנים מהיר, ככל הניתן.

תקציר חוות דעת המשרד להגנת הסביבה מצורף ומסומן מש/4.

בקשה להכנסת אונייה

9. המדינה תבקש כי בית המשפט הנכבד יתיר למשרד להגנת הסביבה לאשר למבקשת להכניס אנייה אמוניה למפרץ חיפה, לשם מילוי מכל האמוניה. זאת, בהמשך לבקשות שהוגשו על-ידי המבקשת למשרד להגנת הסביבה ביום 29.3.17 וביום 4.4.17.

צילום בקשות המבקשות מצורפות ומסומנות מש/5.

10. בקשה זו נשענת על התכליות שעמדו ביסוד האיזון המקורי שנערך בהיתר הרעלים (בכפוף לתיקון היתר הרעלים לעניין הריקון, כמפורט להלן), כמו גם על אשר מצאה הממשלה לרשום לפנייה בתום הדיון שנערך בעניין אך לפני ימים ספורים, ביום 2.4.17. לגופם של דברים, בקשה זו מבוססת על הצורך המשקי – ובכלל זאת, הצורך של תעשיית הדשנים - בתקופת ההתארגנות אף בשים לב להערכת גורמי המדינה המוסמכים ביחס למידת הסיכון הנשקפת ממערך האמוניה הקיים.

להלן נפרט.

11. בכל הנוגע לצורך המשקי בתקופת ההתארגנות ובהבאת אוניית אמוניה נוספת -

א. עמדתה של המדינה ביחס לצורך של המשק בתקופת התארגנות – הכוללת הבאת אוניית אמוניה נוספת לשם מילוי המכל, כמבוקש בגדרה של בקשה זו - פורטה בהודעה מטעם המדינה. במסגרת האמור עמדה המדינה על כך שכבר בהחלטת המשרד להגנת הסביבה, בתום השימוע שנערך למבקשת, נקבעה תקופת התארגנות להמשך פעילות מערך האמוניה עד ליום 1.6.17 בשים לב לצורך המשקי (ובשים לב לצורך בפרק זמן לריקון מכל האמוניה).

יזכר, כי החלטה זו נשענה על עמדת המשרד להגנת הסביבה, לאחר השימוע שנערך למבקשת, כי קיים סיכון לא קביל לרצפטורים ציבוריים שנבחנו בתרחיש השגרה של פריקת האמוניה מן האנייה וכן בתרחיש חירום ואסון טבע, הן מהמכל והן מהאנייה. בהמשך לכך, נמצא כי אין מקום לחדש את היתר הרעלים למערך יבוא האמוניה, ובכלל זאת, לאחסון אמוניה במיכל. עם זאת, המשרד נאות להאריך את היתר הרעלים וכפועל יוצא, את פעילות מערך האמוניה – מערך שפועל כידוע כשלושים

שנה במתכונתו הנוכחית – בפרק זמן של תשעים ימים, עד ליום 1.6.17. תקופה זו נקבעה בעיקרה בשל הצורך לאפשר לתעשייה למצוא מענה חלופי לאספקת אמוניה (בשים לב לפניית מנכ"ל משרד הכלכלה, נספח מש/5 להודעת המדינה), ולרקע הצורך לפעול לריקון המכל באופן בטיחותי.

ב. הצורך האמור בא לידי ביטוי אך לפני מספר ימים בודדים כאשר ממשלת ישראל רשמה לפני את "הודעת השר להגנת הסביבה כי יש צורך ממשי בתקופת ההתארגנות שנקבעה מלכתחילה בהיתר הרעלים עד ליום 1.6.17" וכי "שר הכלכלה הודיע כי עמדה זו מקובלת עליו". בכל הנוגע לסיכום ישיבת הממשלה האמורה ראו האמור בסעיפים 7 – 12 להודעת המדינה.

ג. הצורך האמור אף עלה בישיבת "המנתח הלאומי" בעניין "רציפות תפעולית עסקית של משק צרכני האמוניה", כמפורט בסעיפים 22, 26 ו-27 להודעת המדינה. ישיבה זו נערכה נוכח הצורך של גורמי המשק באמוניה לשימושים מגוונים, בחלקם שימושים אשר פגיעה בהם תהווה פגיעה בבריאות הציבור והסביבה, ועל רקע הערכת המשרד להגנת הסביבה באשר לצורך להיערך לייבוא אמוניה בדרכים חלופיות. בהקשר זה יודגש, כי ייבוא כאמור עלול להיות כרוך בפני עצמו בסיכונים לא מבוטלים לבריאות הציבור ולסביבה. במסגרת הדיון האמור הוצגו מטעם המשרד להגנת הסביבה פירוט צרכי המשק בתרחישים השונים ובכלל זאת, צרכים חיוניים שפגיעה בהם תפגע בבריאות הציבור והסביבה, ולדוגמה, צמצום פליטות, מזון ובתי קירור ותעשיות ביטחוניות, כמפורט לעיל.

בדיון השתתפו נציגי התאחדות התעשיינים, חברת חיפה כימיקלים בע"מ (המבקשת), חברת כי"ל וחברת מקסימה, שהן הצרכניות והספקיות העיקריות של אמוניה במשק. במסגרת המפגש הציגו צרכניות וספקיות האמוניה את הקשיים הצפויים בהפעלת המפעלים ללא אספקת אמוניה סדירה והצביעו על כך שעדיין לא נערכו לאספקת האמוניה לאחר סגירת המכל, לרבות לצורך אספקת הצרכים השוטפים של המשק.

ד. במסגרת הודעת המדינה מיום 4.4.17 פורטו עמדות שונות מטעם התעשייה, כפי שהתקבלו במשרד להגנת הסביבה, בעניין הצורך המשקי בתקופת ההתארגנות, כפי שנקבעה מלכתחילה בהיתר הרעלים ובעניין השלכות הפסקתה המידית של פעילות מערך האמוניה. יודגש, כי כפי שפורט במסגרת סעיף 30 להודעת המדינה, "בהתאם לעמדת המשרד להגנת הסביבה, ביחס לצרכי המשק החלקיים, ללא ייצור דשנים, ניתן להיערך בלוח זמנים קצר של כחודשיים עד כשלושה חודשים, היא תקופת ההיערכות שנקבעה בהחלטת המשרד להגנת הסביבה; והכל בכפוף לקבלת אישורים נדרשים מפיקוד העורף". בהקשר זה נדייק כי ביחס לחלק מהתעשייה הצורך הוא באמוניה מימית (להבדיל מהאמוניה המאוחסנת במכל, שהיא במצב צבירה אל-מימי (גזי)). מהבדיקה שנערכה עולה כי היכולת לייבא לישראל אמוניה מימית מחייב היערכות פחותה - במישורי המשרד להגנת הסביבה ופיקוד העורף - מהיכולת לייבא אמוניה אל-מימית, ואף לכך השפעה ביחס לסבירות תקופת ההתארגנות האמורה.

ה. (1) **לאחר** החלטת בית המשפט הנכבד ביום 4.4.17, ביצע המשרד בחינה נוספת של צריכת האמוניה ותוצריה במפעלים בישראל. בחינה ראשונית אל מול צרכניות וספקיות האמוניה העיקריות במשק העלתה את הממצאים הבאים בנוגע לאומדן הצריכה החודשי ויכולת האחסון של המפעלים. סיכום ממצאי הבחינה לעניין צריכת האמוניה הוא כדלקמן:

יכולת אחסון לרזרבה במפעלים (טון)	אומדן צריכה חודשי (טון)	
חכ"ל צפון – 90 חכ"ל דרום – 450	7,200	חיפה כימיקלים
רותם – 340 ברום – 40 דשנים – 450	1,860	מפעלי כי"ל
245 (חושב על בסיס דיווחי המפעלים על יכולת אחסון לתקופה של שלושה שבועות)	345	מפעלים קטנים
1,615	9,405	אומדן צריכה חודשית (על פי נתוני הצרכנים)

באופן מילולי, הבדיקה העלתה כי כושר אחסון האמוניה במדינת ישראל, ללא מכל האחסון במפרץ חיפה, עומד על כ-1,615 טון (שמתוכם כ-1,330 טון בתעשיית הדשנים), שמשמעותם בממוצע 5 ימי עבודה לכלל המשק לכל היותר (כולל תעשיית הדשנים).

(2) במקביל לבחינה זו, המשרד להגנת הסביבה פנה לכל המפעלים מחזיקי האמוניה והחומצה הנקתית (שהיא תוצר תעשייתי של אמוניה) (בהתאם לנתונים המפורטים במערכות המידע של המשרד). כלל המפעלים התבקשו להשיב על השאלות הבאות – "מה יכולת האחסון המרבית של האמוניה/חומצה חנקתית במפעל?"; "מהו סטטוס המלאי הנוכחי?"; "מה קצב הצריכה החודשי של האמוניה/חומצה חנקתית במפעל?"; "מהם שימושי האמוניה/חומצה חנקתית במפעל?"; ומה משמעות הפסקת השימוש באמוניה/חומצה חנקתית במפעל?". זאת, על מנת לקבל תמונת מצב עדכנית ביחס למצב הדברים במשק.

יצוין, כי בשים לב ללוחות הזמנים בהן נערכה הבדיקה, הרי שלאור קוצר הזמן, הנתונים לא עברו בקרה מקיפה, וכבר מבחינה ראשונית ניתן לראות מספר פערים. יחד עם זאת, ניתן לקבל מהנתונים אומדן טוב לגבי המחסור במלאים, ומשמעות אי אספקת האמוניה למפעלים אלה ולכך נפנה להלן.

(3) הבחינה האמורה בוצעה ב-124 מפעלים הצורכים לצורך עיסוקם אמוניה, ו-78 מפעלים הצורכים חומצה חנקתית (חלק מהמפעלים חופפים). בבדיקה נבחנו גם הכמויות המצויות בפועל במפעלים, אפשרויות האחסון, שימושי האמוניה ומשמעות אי אספקת האמוניה בכל אחד מהמפעלים.

(4) מהאמור עולה כי הצריכה החודשית של כלל המשק - ובכלל זאת, תעשיית דשנים - ומילוי המלאים בכלל מפעלי התעשייה עד ליום ה-1.6.17 עומדים על כ-11,000 טון אמוניה. הצריכה החודשית של המשק ומילוי המלאים היא על פי הפילוג המקורב הבא: א. 7,200 טון לצריכת חיפה כימיקלים לכ-30 יום; ב. 1,860 טון לצריכת מפעלי כימיקלים לישראל לכ-30 יום; ג. 345 טון לצריכת

הצרכנים הקטנים לכ-30 יום; ד. 1,615 טון למילוי כלל המאגרים למעט מיכל ייבוא האמוניה (כאשר מתוכם 1,330 טון במאגרים של תעשיית הדשנים).

(5) מהבדיקה שבוצעה נמצא כי מעל 100 מפעלים משתמשים באמוניה ובתוצריה כתומר גלם להמשך עיסוקם. מרבית העסקים הצביעו על הקשיים הצפויים בהפעלת המפעלים ללא הספקת אמוניה סדירה והצביעו על כך שעדיין לא נערכו לאספקת האמוניה לאחר סגירת המכל, לרבות לצרכים החיוניים השוטפים של המשק.

כן עלה, כי משמעות הפסקת אספקת האמוניה עבור מפעלים אלה עלולה במקרים רבים להביא לסגירה של קווי ייצור, ולעיתים אף סגירת העסק. בחלק מהמקרים הפסקת אספקת האמוניה תוביל לחוסר יכולת להתמודד עם אירועי ברום וליכולת להפחית פליטות לאוויר. בבתי הקירור, המשמשים בין היתר, לתעשיית המזון ולצרכים רפואיים, המשתמשים על פי רוב במערכות סגורות שאינן דורשות צריכת אמוניה שוטפת, הבדיקה העלתה כי במקרה של דליפה או בכל מקרה בו יעלה צורך במילוי אמוניה, הדבר עלול להוביל לפגיעה בתוצרת המאוחסנת ובהמשך לסגירת בית העסק.

(6) בעניין הפחתת פליטות לאוויר יובהר כי העדר אמוניה למספר מפעלים מקים חשש לחריגה בפליטות מזהמים לאוויר מהערכים המותרים על פי היתרי הפליטה שניתנו להם לפי חוק אוויר נקי, התשס"ח - 2008. לעת הזו ידוע למשרד להגנת הסביבה, לאחר בירור ראשוני שנערך, כי המדובר בשלושה מפעלים בעלי פוטנציאל זיהום אוויר גדול. מהבדיקה הראשונית האמורה עולה כי מפעלים אלו מצויים בשלבים שונים של התארגנות להעמדת חלופות. המשרד להגנת הסביבה כמי שמופקד על אכיפתו של חוק אוויר נקי ואמון על איכות האוויר ובריאות הציבור, עלול להידרש לבחור, בין היתר, בין אפשרות הפסקת פעילותם של מפעלים אלה ונוספים, לבין התרת הזיהום. חשוב להדגיש, כי בשים לב לנסיבות הקיימות, עלול להתעורר קושי באכיפת הוראות חוק אוויר נקי על המפעלים האמורים, באופן שלא יאפשר למנוע את הפליטות האמורות, ככל שלא ימצא מענה להעדר האמוניה, והכל בשים לב לחובת המפעלים לפעול בשקידה ראויה להעמדת חלופות הולמות.

12. מכל האמור עולה כי להערכת המשרד להגנת הסביבה יש צורך ממשי בתקופת ההתארגנות שנקבעה מלכתחילה בהיתר הרעלים של המבקשת, ולצורך כך, בהבאת אניית אמוניה נוספת, שתאפשר לספק את צורכי המשק כולם – ובכלל זאת, את צריכת תעשיית הדשנים – עד ליום 1.6.17.

13. **בכל הנוגע להערכת הסיכון** –

א. הערכת הסיכון הנשקפת מהמשך פעילות של מערך האמוניה במפרץ חיפה נלקחה בחשבון במסגרת החלטתו המקורית של המשרד בעניין היתר הרעלים שניתן למבקשת. במסגרת האמור, המשרד איזן בין הצורך המשקי לבין הסיכונים הכרוכים בהמשך הפעלתו של מערך האמוניה וראה לנכון להכריע באשר לקיומה של תקופת היערכות כאמור, עד ליום 1.6.17. **איזון זה ממשיך לעמוד בתוקפו.**

ב. החלטת בית המשפט קמא באשר לקיצור תקופת ההתארגנות שנקבעה בהיתר הרעלים (עד ליום 1.6.17) והעמדתה על תקופה קצרה יותר (עד ליום 1.4.17) נשענה במידה רבה על דו"ת שנערך והוגש

על-ידי עיריית חיפה. מצב הדברים דהיום הוא כי בפני בית המשפט הנכבד עומדות למול דוח עיריית חיפה חוות דעת מטעם גורמי המדינה המוסמכים מהן עולה תמונה שונה :

ראשית, עמדת פיקוד העורף כמפורט בתצהירו המצורף לבקשה זו, ובתוך כך בקשת המדינה להתיר לה להגיש לעיונו של בית המשפט הנכבד דוח מקצועי מפורט וסודי מטעמו של פיקוד העורף ביחס לדוח עיריית חיפה;

שנית, חוות דעתו המקצועית של המשרד להגנת הסביבה ביחס לדוח עיריית חיפה שצורפה להודעת המדינה כנספח מש/2, ובנוסף לכך חוות דעתו של ד"ר אלי שטרן שנערכה עבור המשרד להגנת הסביבה;

שלישית, עמדת המטה לביטחון לאומי, כפי המפורט בתצהיר מטעם המטה לביטחון לאומי המצורף לבקשה זו.

יצוין, למען הסדר הטוב, כי המשרד להגנת הסביבה שב ופנה לפיקוד העורף ולמטה לביטחון לאומי לצורך אישור עמדתם האמורה עובר להחלטתו לפנות בבית המשפט הנכבד בבקשה לאשר למבקשת להכניס אניית אמוניה. פיקוד העורף והמטה לביטחון לאומי אישרו עמדתם זו.

ודוק, עמדת גורמי המדינה אלה כאחד נותנת מענה לטענות דוח עיריית חיפה, הן הבטיחותיות, הן הביטחוניות, בשים לב לאיזון שנקבע מלכתחילה בהיתר הרעלים.

על רקע האמור, תטען המדינה כי בהתאם להלכה פסוקה ומושרשת, יש להעדיף בענייננו את עמדתם המקצועית של גורמי המדינה על דוח מטעמה של עיריית חיפה. אכן, כפי שנקבע עוד בפסק הדין המנחה בסוגייה, בג"ץ 13/80 "נון" **תעשיות שימורים נ' מדינת ישראל – משרד הבריאות**, פ"ד לד(2) 639 (1980): "בית-המשפט מניח, כמעט כדבר המובן מאליו, שיש או שתיתכנה דעות אחרות השוללות את קביעתם של המומחים המוסמכים על-פי חוק, אלא שלדעות האחרות ההן אינה נודעת שום נפקות משפטית" (כן ראו והשוו, בין רבים: בג"ץ 6271/11 **דלק החברה הישראלית בע"מ נ' שר האוצר**, סעיף 12 (ניתן ביום 26.11.12; אר"ש)).

הערכות המדינה ביחס לשימושי האמוניה שיובאו לישראל במסגרת האנייה

14. למען הסר ספק יובהר כי כוונת המדינה היא לאפשר שימוש באניית האמוניה לצרכי כלל המשק, ובתוך כך אף לטובת תעשיית הדשנים.

15. בהתאם למידע המצוי בידי המשרד להגנת הסביבה, על פי אשר נמסר מטעם המבקשת, אניית אמוניה שתוזמן על ידי המבקשת לא צפויה להגיע קודם לסופו של חודש זה (סוף חודש אפריל).

16. משמעות הדברים היא כי בכפוף לקבלת הבקשה דנן, בכוונת המשרד להגנת הסביבה להיעתר לבקשת המבקשת להכניס אניית אמוניה **אחת בלבד**, בה כ-11,000 טון אמוניה, בשים לב לצרכי המשק **המלאים** לכחודש ימים בלבד (כפי שפורטו לעיל).

17. תנאי לכניסת האנייה, שיעוגן בגדרו של היתר הרעלים שיינתן, יהיה כי המבקשת תתחייב כי בראש ובראשונה – וטרם שהיא עושה שימוש באמוניה לצרכיה שלה - היא תעמיד האמוניה לטובת כלל צרכני המשק. מעבר לכך, תוטל חובה על המבקשת להודיע עת המכל מגיע לסף 4,000 טון אמוניה, ומאותה עת תהא חייבת המבקשת לקבל אישורו של המשרד להגנת הסביבה עבור כל הוצאת אמוניה מהמכל. תנאי נוסף שייקבע הוא כי עובר ליום 1.6.17, ובהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה שיינתנו, המבקשת תפעל למילוי כלל מאגרי האמוניה המצויים במשק ותבטיח את האמור.

18. תנאי למילוי מחדש – קבלת אישור המשרד להגנת הסביבה לאחר הגעת האנייה. יוער, כי כחלק מהליך בדיקת הבקשה לאישור הבאת האנייה בחן המשרד להגנת הסביבה, בסיועו של המומחה הבינלאומי, דן קוזייקרו, את משמעות מילוי המכל מחדש, ומצא כי על אף הפסקת שאיבת המשאבות הטמפרטורה והלחץ במכל שמרו על ערכים תקינים. עובדה זו מאפשרת, להערכתו המקצועית של המשרד להגנת הסביבה, את מילוי של המכל מחדש, ובלבד שיבוצע באופן מבוקר. לסיכום – מילוי המכל יבוצע באופן מבוקר תחת הוראות הגורמים הרלוונטיים במשרד להגנת הסביבה.

19. יובהר, כי בהתאם לנתוני המשרד להגנת הסביבה, לפי הצריכה השוטפת שנהגה עד כה, כ-94% מן האמוניה באנייה – ככל שתאושר בקשת המשרד להגנת הסביבה להכנסת אניית אמוניה - צפויה לשמש לטובת תעשיית הדשנים, והיתר תשמש לטובת יתר צרכי המשק.

20. יודגש, כי בתקופה זו תקודם בחינת החלופה שנדונה במעמד צד אחד, **ובמקביל נדרשת כלל התעשייה להיערך - כפי שרשמה לפנייה הממשלה - לאשר נובע מהיתר הרעלים האמור; קרי להפסקת השימוש במכל ביום 1.6.17, והעמדתו בקו אי ספיקת המשאבות (המצב הקיים דהיום) באותה העת.** הודעות בעניין זה יימסרו על ידי המשרד להגנת הסביבה לכלל המחזיקים בהיתרי רעלים רלוונטיים.

21. כן נציין כי כפי שנקבע ביחס לחלופות הטווח הקצר – "ככל שיוצעו חלופות נוספות ובתוכן שיפור החלופות שנותחו [...] ייבחנו החלופות בלוחות זמנים מהירים". כן נפנה בעניין זה לכך שהממשלה רשמה לפנייה את האפשרות כי "במידת הצורך, ישובו ויידרשו השד להגנת הסביבה, והשרים הרלוונטיים (כלכלה ואוצר) ויידרשו לפתרונות לטווח הקצר, עובר ליום 1.6.17".

22. צפי המשרד להגנת הסביבה הוא כי צריכה **רגילה** (צרכי משק מלאים), ועוד מילוי כלל מאגרי המשק, במהלך חודש מאי, לאתר כניסת האנייה, תעמיד את המכל בתום החודש בקו אי ספיקת המשאבות (היתר הרעלים יתוקן באופן תואם). ממועד זה ואילך, ובכפוף לכך שלא תתקבל החלטה אחרת כעולה מסעיף 21 לעיל, יחל הליך הריקון הבטיחותי, בהתאם להחלטת המשרד, וכפי שנקבע בהחלטת בית המשפט המחוזי באשר לאופן ריקון המכל ביום 6.4.17.

צילום פרוטוקול הדיון והחלטת בית המשפט המחוזי מיום 6.4.17 מצורף ומסומן **מש/6**.

23. על רקע כל אשר פורט לעיל, קרי העמדת הסיכון הנשקף ממכל האמוניה על מכונן כעולה מדוחות גורמי המדינה הרלוונטיים; צרכי המשק הממשיים כפי שפורטו לעיל; האיזון בין אלה שנקבע עוד בהחלטת המשרד להגנת הסביבה; ואשר רשמה לפנייה הממשלה במליאתה אך לפני ימים ספורים, המדינה מבקשת כי בית המשפט הנכבד ייתן "החלטה משלימה אחרת" לפיה יתאפשר למשרד להגנת הסביבה להתיר למבקשת לבקשתה להכניס למפרץ חיפה אניית אמוניה לצורך מילוי מיכל האמוניה המצוי במפרץ.

היום, י"א ניסן, תשע"ז
7 אפריל, 2017

אבישי קראוס, עו"ד
סגן בפרקליטות המדינה

כ/ח א' א' 17

יובל רויטמן, עו"ד
ממונה על ענייני הבג"צים
בפרקליטות המדינה

כ/ח א' א' 17

נ/ע 1

תצהיר

אני הח"מ ישראל דנציגר, ת.ז. 02932773, מצהיר בזאת כלהלן:

1. אני משמש בתפקיד מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה
2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בהודעה מטעם המשיבים, בתיק רע"פ 2841/17 (להלן: הודעה מטעם המשיבים).
3. העובדות המפורטות בהודעה מטעם המשיבים, הנוגעות למשרד להגנת הסביבה, ידועות לי מתוקף תפקידי, והן אמת למיטב ידיעתי ואמונתי.
4. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

ישראל דנציגר

אישור

אני הח"מ, שהניז מולא - חרבגי, עו"ד, מאשרת בזה כי ביום 06.04.2017 הופיע בפני מר ישראל דנציגר ת.ז. 02932773, המוכר לי אישית, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת, שאם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפניי על תצהירו.

שהניז מולא - חרבגי
עורכת דין
39053

אני הח"מ, ד"ר אילן גל, ת.ד. 031936040, מתכבד להצהיר בזאת, כדלקמן:

1. תצהיר זה ניתן כתמיכה לבקשה מטעם המדינה להעביר למשרד להגנת הסביבה לאשר את בקשת חברת חיפה כימיקלים בע"מ להכניס "אוניית אמוניה" למפרץ חיפה, לצורך פילוי מיכל האמוניה, כמפורט בבקשה האמורה.

2. פיקוד העורף, בכובעו בשירות ההתגוננות האזרחית, מופקד על צמצום הסכנה הנובעת מחומרים מסוכנים בעת "שעת התקפה" או בעת "מצב ביוח" בעורף" (להלן: אירועי חירום מלחמתיים). פיקוד העורף מנחה מחזיקי חומרים מסוכנים מתוקף חוץ להתגוננות האזרחית, התשי"א – 1951, והתקנות שהוצאו מכוחו, לצמצום הסכנה הנשקפת מאחזיתם של חומרים אלו באירועי חירום מלחמתיים. ההנחיות נידנות בשגרה כהיערכות לחירום ומהוות נדבך מניעתי נוסף על הנדרש מהמחזיקים בשגרה. מיכל האמוניה במפרץ חיפה הוא אחד ממחזיקי החומרים המסוכנים המונחים על ידי פיקוד העורף.

יודגש, כי האחריות של פיקוד העורף היא בהיערכות לקראת מצבי החירום המלחמתיים ובמהלכם בלבד. אין בסמכות פיקוד העורף לתת הנחיות או לנקוט צעדים ביחס לתרחישים אחרים ("יתרחשי שגרה"), לרבות אירועים שמקורם בתקלות טכניות בשעות שגרה, אירועים שנובעים מפעילות חבלנית עוינת או אירועים שנובעים מאסון טבע.

3. עמדת פיקוד העורף - בהתאם להערכת גורמי המקצוע הרלוונטיים, ולאחר קיום ניהול סיכונים מחמיר ביחס לפגיעה במיכל האמוניה בשעת חירום הכולל, בין היתר, אפשרות של פגיעה ישירה במיכל - היא כי היענה המיגוני הקיים של המיכל הולם, לעת הזו, את האיומים הנגזרים מתרחישי הייחוס המלחמתיים הרלוונטיים.

4. בנוסף, עסקינן בתרחישי חירום בהם ממיאל נתנות הנחיות לאוכלוסייה הכללית; בו הזמינות למקלטים, לחדרי מיגון, ולאמצעי מיגון היא גבוהה, בו ניתן להכריז על מצב מיוחד בעורף ובו אף צפויות להיות מופעלות מערכות הגנה אקטיביות (ובתוכן אף מערכות מבצעיות). מעבר לכך פיקוד העורף ערוך למתן הנחיות חירום למחזיק החומר המסוכן ולא ירת אף בענייננו, וכל גזוואט לסמכויות הקבועות בחוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951, ועל פי כל דין, בתוך כך, ישנם צווים יוצאים מוכנים ביחס למפעלים או מתקנים רלוונטיים בהם מתקיימת פעילות יחומרים מסוכנים בהתאם לתרחישים השונים, כך גם ביחס למיכל האמוניה.

5. בכל הנוגע לכניסתה של אוניית אמוניה למפרץ חיפה, הרי שפיקוד העורף ערוך, בעת אירועי חירום מלחמתיים, למתן הנחיות באשר למניעת או הגבלת כניסת אוניות לנמל בהתאם לצורך. הבחינה שנערכה על ידי פיקוד העורף בכל הנוגע לפגיעות מערך האנוניה התייחס למרכיביו היבשתיים (המיכל, הצנרת והמפעל), על יסוד הנחות עבודה כי במצב מיוחד בעורף לא תורשה אוניית האמוניה להיכנס לנמל.

6. עסקת פיקוד העורף שהוצגה לעיל פורטה בהרחבת בחות דעות בעניין "מיכל האמונה במספר חיפה – ויתור סיכונים במתאר מלחמה", שהוכן לאחר הדו"ח שפורסם על-ידי עיריית חיפה. חוות הדעות היא בסיווג "סודי". במידת הצורך, ניתן יהיה להציגה לבית המשפט הנכבד במעמד צד אחד.
7. פיקוד העורף הודיע למשרד להגנת הסביבה כי "בשלב זה, כל עוד המצב אינו מצב חירום מלחמתי, אין מבחינת פיקוד העורף מניעה, מבחינת התחומים הספציפיים תחת אחריותו, להכנסת אנייה ומילוי המיכל".
8. העובדות המפורטות לעיל הן אמת למיטב ידיעתי ואמונתי.
9. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

ק"מ 5104370
 אליהם גולן נאד
 ראשית מונגן, בק"מ ע"ד

אישור

אני, הח"מ, אליהם גולן נאד בן 18/11/1970 עמיד. מאשר בזה כי ביום 1/4/17 הופיע בפני מר אליהם גולן נאד המוכר לי אישית, ולאחר שהזמנתי נד עליו לומר את האמת, שאם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, התם בפני על תצהירו.

אליהם גולן נאד, ע"ד
 מ"ר 57072

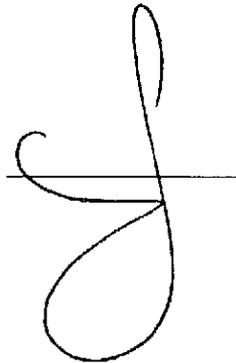
מש/3

תצהיר – המטה לביטחון לאומי

אני הח"מ, פארק כ"ג א.ת. 20750702 מתכבד להצהיר בזאת, כדלקמן.

1. תצהיר זה ניתן בתמיכה לבקשה מטעם המדינה להתיר למשרד להגנות הסביבה לאשר את בקשת חברת חיפה כימיקלים בע"מ להכניס "אניית אמוניה" למפרץ חיפה, לצורך מילוי מיכל האמוניה, הכל בניפורט בבקשה האמורה.
2. המטה לביטחון לאומי (המל"ל), בהובלת סגן ראש המטה לביטחון לאומי, תא"ל (במיל) זאב צוק רם, ערך בחינה של האיומים הביטחוניים, שאינם בתחום אחריותו של פיקוד העורף, המופנים כלפי מכל האמוניה, וכלפי אניית האמוניה הליך הבחינה נערך לרקע טענות שהועלו מצידה של עיריית חיפה, בגדרו של עעים 278/11.
3. עמדת המטה לביטחון לאומי, לאחר בחינת העניין היא כי סבירות התרחיש אליו טוענת עיריית חיפה הוא נמוך נוסף, כי במסגרת זו הובאו הדברים לבחינתם של גורמי הביטחון הרלוונטיים, ואלה לא מצאו צורך לשנות ממצב הדברים הקיים.
4. עמדת המטה לביטחון לאומי בכל הקשור לבחינת אניית אמוניה בזמן רגיעה באירוע "פתע – פתע" - הסבירות לפגיעה באנייה נמוכה. יודגש כי בתקופת מלחמה או בתקופת התדרדרות למלחמה, האנייה לא תוכנס למרחב המים הטריטוריאליים של מדינת ישראל.
5. עמדת המטה לביטחון לאומי נקבעה לאחר בחינה משותפת של האיומים עם חיל הים, שרות הבטחון הכללי, משטרת ישראל, רשות הספנות והנמלים וגורמים נוספים. אציין כי במסגרת זו הובאו הדברים לבחינתם של גורמי הביטחון הרלוונטיים, ואלה לא מצאו צורך לשנות את המצב הדברים הקיים.
6. העובדות המפורטות לעיל הן אמת למיטב ידיעתי ואמונתי.

7. זה שמו, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.



אישור

2

אני החנין אריאל עו"ד, נאשר בזה כי ביום 17-4-2019 הופיע בפני מר אריאל 212-111
הניכר לי אישית, ולאחר שהנחתי תמו כבי עליו לומר את האמת, שאם לא היה יכול לומר את האמת, שהם
בכני על תצהירי

אריאל



5 אפריל 2017
ט' ניסן תשע"ז

תקציר

חוות דעת – חלופות למערך יבוא האמוניה במפרץ חיפה

1. רקע;

- 1.1. בהמשך להחלטה על הפסקת פעילותו של מיכל האמוניה במפרץ חיפה וריקונו, החליט המנחה הלאומי לחומרים מסוכנים, מתוקף סמכותו בהחלטת הממשלה מס' 3481/חמ/10 מיום 7/5/2008 להקים צוות עבודה (הגנ"ס, פקע"ר) שיגבש את תכנית ההיערכות של משק האמוניה בישראל.
- 1.2. על הצוות הוטל לבחון את החלופות לאספקת אמוניה לצרכי המשק בשגרה ובחירום בטווח הזמן הקצר לאחר הפסקת פעולת המיכל ועד הקמת פתרון קבע להספקת אמוניה, באופן שיאפשר את פעילות משק האמוניה ושלא יסכן את בריאות הציבור והסביבה.
- 1.3. הוחלט על בחינת חלופות היישומות להפעלה תוך לא יותר מחצי שנה.
- 1.4. ניתוח החלופות במסמך זה בוצע לאור הדחיפות הקיימת בלוח זמנים מהיר ביותר, וממצאיו ומסקנותיו מבוססים על מיטב הידע והמומחיות שיש בידינו בעת הזו. בנוסף, ככל שחיפה כימיקלים או גורמים אחרים יציעו חלופות נוספות, ובתוכם שיפור החלופות שנותחו בדו"ח זה, או ככל שיחול שינוי בידיע ובמומחיות הנוגעים בדבר, בין היתר על רקע בדיקות נוספות המתקיימות במשרד להגנת הסביבה - יבחנו החלופות בלוחות זמנים מהירים.

2. תהליך בחינת החלופות;

2.1. החלופות שהוצעו ע"י התעשייה לבחינת המשרד הן:

- 2.1.1. יבוא אמוניה באוניות קטנות, הזרמה ישירה ואחסנת מלאי קטן במיכל
 - 2.1.2. יבוא אמוניה באוניות קטנות והזרמה ישירה "לחיפה כימיקלים" ללא אחסנה במיכל
 - 2.1.3. יבוא אמוניה באיזוטנקים מנמלי הים
 - 2.1.4. חלופה שהוצגה במעמד צד אחד
 - 2.1.5. הקמת מיכל אחסון אמוניה אטמוספרי חדש בשטח מפעל חיפה כימיקלים צפון
 - 2.1.6. יבוא אמוניה דרך מסוף חדש בקצא"א אשקלון
 - 2.1.7. יבוא אמוניה דרך מקשר ימי מול נמל חיפה
 - 2.1.8. יבוא חומצה חנקתית
 - 2.1.9. יצור אמוניה מאוריאה
 - 2.1.10. יבוא אמוניום ניטרט
 - 2.1.11. הקמת מפעל לייצור אמוניה מגז טבעי במישור רותם
- 2.2. החלופות שנמצאו שאינן ישימות מהיבטים טכניים הנדסיים או שלא יישומות לטווח הקצר ונפסלו לניתוח בשלב זה הן: הקמת מיכל אחסון אמוניה אטמוספרי חדש בשטח מפעל חיפה כימיקלים צפון,



יבוא אמוניה דרך מסוף חדש בקצא"א אשקלון, יבוא אמוניה דרך מקשר ימי מול נמל חיפה, יבוא חומצה חנקתית, יצור אמוניה מאוריאה, יבוא אמוניום ניטרט

2.3. בחינת החלופות הנותרות כללה שתי קבוצות של חלופות, ארבע חלופות שיאפשרו את המשך קיום מלא של הפעילות העסקית של המשק בטווח הקצר, כפי שמתקיימת היום ושלוש חלופות נוספות שיאפשרו רק פעילות חלקית של המשק.

2.4. החלופות הנותרות נבחנו עלפי ארבעה מרכיבים;

2.4.1. **ישימות טכנית הנדסית**; היכולת לקיים את תהליכי הספקת האמוניה ותהליך הייצור בהיקפים ובאיכויות בהם הוא מבוצע כיום, כולל היכולת לקיים את תעשיית ייצור הדשנים ומלאי החירום של מדינת ישראל.

2.4.2. **סיכונים לציבור ולסביבה**; עוצמת הסיכון הנובעת מהתהליך המוצע בחלופה לציבור ולסביבה. לצורך השוואה נקבע הסיכון במצב הקיים, כנקודת הייחוס.

2.4.3. **לוח הזמנים ליישום**; הזמן שיידרש להקים אזור המערך החדש, הן במפעלים והן במערכי היבוא, השינוע והאחסון והזמן שיידרש בכדי להתאים את המערכים לדרישות הרגולציה.

2.4.4. **משמעות כלכלית**; ההשפעות של השינוי על כלכלת המדינה, התפתחות משקים חדשים, רמת המחירים, תוצר לאומי, תעסוקה, אבטלה, יבוא ויצוא.

2.4.5. **מרכיבי הישימות**, לוח הזמנים למימוש החלופה וההתאמה לתהליכי היבוא, השינוע, היצור ולהערכות הבטיחותית.

2.5. רכיב הסיכונים בחלופות השונות נבחן אל מול שלוש קבוצות של תרחישים; תרחישים בזמן שגרה, תרחישים בחירום ותרחישים מחמירים.

2.6. לכל אחד מהתרחישים ניתן ערך המביע את הסתברות התרחשות אירוע בטיחות ביחס לתדירות התרחשותו. שיטת ניתוח מרכיב הסיכונים;

2.7. רכיב הסיכונים בחלופות השונות נבחן אל מול שלוש קבוצות של תרחישים; תרחישים בזמן שגרה, תרחישים בחירום ותרחישים מחמירים.

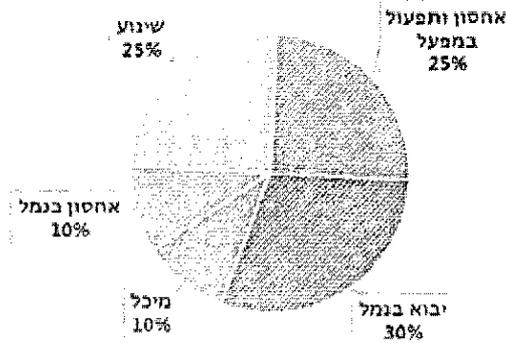
2.8. לכל אחד מהתרחישים ניתן ערך המביע את הסתברות התרחשות אירוע בטיחות ביחס לתדירות התרחשותו;

לתרחישים בשגרה ניתן ערך של 90%, מתוך ההנחה כי רוב תקופת הפעילות של המערכת היא בשגרה, לתרחיש החירום, ניתן משקל של 8% מתוך ההנחה כי זהו חלק הזמן היחסי של אירוע חירום בתקופת הפעילות של המערכת, ולתרחישי הקצה המחמירים, ניתן משקל של 2%.

2.9. לכל אחת מהחלופות ניתן ציון לחמישה מרכיבים אשר הרכיבו את כלל השפעות הבטיחות של כל אחת מהחלופות;



רכיבי התרחיש



2.10. לכל אחד ממרכיבי הסיכון בוצע ניתוח מפורט. על בסיס ניתוח זה ועל בסיס מומחיות חברי הצוות, ניתן ציון המשקף את עוצמת הסיכון. הציון שנקבע לכל אחד מהרכיבים הוא ציון יחסי ביחס למצב הקיים, דהיינו, ציון 0 משמעותו כי לא נוצר שינוי בסיכון מהמצב הקיים. ציון שלילי מביע הפחתה בסיכון וציון חיובי מביע הגדלת הסיכון. ערכי הציון נקבעו, באופן סובייקטיבי, על בסיס נתונים אובייקטיביים הנובעים מניתוח מפורט של כל אחת מהחלופות.

2.11. בכדי להגיע לאומדן סיכונים מיטבי ומדויק, בוצעה עבודת ניקוד הסיכון בשתי קבוצות נפרדות, של מומחי הערכת סיכונים האחת בישראל, בהובלת המשרד להגנת הסביבה ופיקוד העורף והשנייה בהולנד על ידי צוות של חברת Royal HaskoningDHV - שתי הקבוצות השתמשו באותה המתודולוגיה ובאותו בסיס נתונים כמותי של ניתוח החלופות. בסיום שלב הניתוח הראשוני, הותכו ציוני הקבוצות במסגרת דיון משותף של הקבוצות שכלל גם בחינת רגישות של המשקולות שניתנו לכל אחד מהמרכיבים.

2.12. בסיום שלב מתן הציונים, כונס צוות ביקורת שכלל את חברי וועדת המנחה הלאומי לחומרים מסוכנים (משרדי ממשלה - כלכלה, תחבורה, רוה"מ - מל"ל וגופי החירום - פקע"ר, כב"ה, משטרת ישראל) ובמקביל בוצעה ביקורת נוספת של יועץ בכיר של חברת DHV, שלא היה שותף בשלב הראשון ולהתייחסותו של ד"ר אלי שטרן.



3. ריכוז תוצאות הניתוח;

3.1. ציוני תרחיש שגרה;

שגרה

ציון	אחסון ותפעול במפעל		שינוע		אחסון במל		מכל		יבוא במל		ציון שגרה משוקלל	ממות התלופה	חלופה
	ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון			
25	ציון	שיקול לציון	25	ציון	10	ציון	10	ציון	30	ציון	4	ממות גוקסנת ומכל גוקסן	1
0	בדומה לקיים	0	בדומה לקיים	0	בדומה לקיים	-1	מסך הארוע (-)	1	שהות האנייה (+2) כמות התועות (-1) כמות באנייה (-1) ספיקה (-1)	4	אנייה גוקסנת ומכל גוקסן	1	
6	כמות פריקה וטעינה (+2) דליפה מאיזוטנק (+2) כמות איזוטנקים (+2)	0	בדומה לקיים	0	בדומה לקיים	-10	ללא	2	שהות האנייה (+4) כמות התועות (-1) כמות באנייה (-1) ספיקה (-2)	22	אנייה גוקסנת ומכל גוקסן	2	
8	כמות פריקה וטעינה (+3) דליפה מאיזוטנק (+2) כמות איזוטנקים (+3)	5	כמות כוללת (+3) אריזה לא ייעודית (+2)	4	כמות איזוטנקים (+2) דליפה מאיזוטנק (+2)	-10	ללא	4	העמסה ופריקה (+3) אמיניה ממה בלחץ (+2) כמות (-1)	77	אחסון לכלל התמקן	3A	
6	כמות פריקה וטעינה (+2) דליפה מאיזוטנק (+1) כמות איזוטנקים (+3)	5	כמות כוללת (+3) אריזה לא ייעודית (+2)	0	בדומה לקיים	-10	ללא	-10	ללא ייבוא במל	-25		4	



בעתוי (מלחמה, טרור)

ציון	איומן ומעורבות המפעל		איומן		איומן במהלך		מבלי		בוא בניגול		ציון בעתוי משוקלל	מרחק החלופה	מרחק מקטנת ומכל מקיטן	מחלופה
	ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון				
25	0	שיקול לציון	25	שיקול לציון	10	שיקול לציון	10	שיקול לציון	30	שיקול לציון	10	מרחק החלופה	אנייה מקטנת ומכל מקיטן	1
0	0	בדומה לקיים	0	בדומה לקיים	0	בדומה לקיים	-1	משך האירוע (-1)	2	משך השתיה - טרור (+3) כמות באנייה (-1)	13	מרחק החלופה	אנייה מקטנת חזרונה ישירה	2
3	0	פגיעות לטרור (+2) מטרה ייחודית פגיעת עובד בתחילת (+1)	0	בדומה לקיים	0	בדומה לקיים	-10	ללא	3	משך השתיה - טרור (+4) כמות באנייה (-1)	53	מרחק החלופה	אנייה מקטנת חזרונה ישירה	3A
5	6	פגיעות לטרור (+2) מטרה ייחודית פגיעת עובד בתחילת (+1) כמות מאוחסנת (+2)	6	היקף שנית (+2) פגיעות לטרור (-4)	3	פגיעות לטרור (+3) מטרה ייחודית	-10	ללא	2	איוטוקים על האנייה - טרור (+2)	25	מרחק החלופה	איוטוקים כלל המשק	4
3	8	(+2) (+4) (+1)	8	(+3) (+4) (+1)	0	בדומה לקיים	-10	ללא	-10	ללא	25	מרחק החלופה		



3.3 ריכוז צינני תרחיש מחמיר:

מחזור (רעדת אדמה, פגיעה ישירה, פתע פתע)

אוקטובר-פברואר		יוני		אוקטובר-פברואר		מאי		באביב		ציון מחזורי משוקלל	מרחק תחלופה	תלופה
ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון	ציון	שיקול לציון			
0	בדומה לקיים	0	בדומה לקיים	0	בדומה לקיים	-1	משך האירוע (-1)	3	משך השפחה (+4) כמות באנטיה (-2)	16	אנטיה מוקטנת ומכל מקיטן	1
7	מטרה נייחת (+4) כמות איוטוקסים (+2) פגיעת ענב בתחילת (+1)	0	בדומה לקיים	0	בדומה לקיים	-10	ללא	7	משך השפחה (+8) כמות באנטיה (-1)	57	אנטיה מוקטנת חודמה שירה	2
9	מטרה נייחת (+4) כמות איוטוקסים (+4) פגיעת ענב בתחילת (+1)	6	הקיף שינוע (+2) הקיף לטור (+4) פגיעות לטור (+4)	6	מטרה נייחת (+4) כמות איוטוקסים (+2)	-10	ללא	4	אמוניה חמה בלחץ (-2) פריסה מרחיבה (+2)	91	איוטוקסים לכלל המשק	3A
7	מטרה נייחת (+4) כמות איוטוקסים (+2) פגיעת ענב בתחילת (+1)	8	מטרה נייחת (+3) הקיף שינוע (+4) פגיעות לטור (+1)	0	בדומה לקיים	-10	ללא	-10	ללא ייבוא	5		4



3.4 סיכום הציון לבטיחות;

ציון בטיחות משוקלל	ציון משוקלל מחמיר	ציון משוקלל בטחוני	ציון משוקלל שגרה	מהות החלופה	חלופה
	2%	8%	90%		
5	16	10	4	אנייה מוקטנת ומכל מוקטן	1
22	57	13	22	אנייה מוקטנת הזרמה ישירה	2
75	91	53	77	איזוטנקים לכלל המשק	3A
-25	-5	-25	-25		4

4. מסקנות

- 4.1 מניית החלופות עולה, כי חלופה שהוצגה במעמד צד אחד היא החלופה היחידה הבטוחה, המונעת את הסיכונים הקיימים בהפעלת מערך יבוא האמוניה הקיים - עגינת אוניה, פריקת האמוניה ואת הצורך במיכל אחסון במפרץ חיפה. אולם, טרם ברורה מידת ישימותה. הערכה כי ההשקעה הנדרשת להפעלת החלופה היא ברכש, התאמות לוגיסטיות ובטיחותיות רלוונטיות, והיא צפויה להעלות המחיר בכ- 50 דולר לטון
- 4.2 משמעות האמור היא כי יתר החלופות משנות לרעה ממצב האפס – מערך האמוניה הקיים; וכי לעת הזו, זו החלופה היחידה המאפשרת צמצום הסיכון בטווח קצר.
- 4.3 החלופה שנמצאה בעלת הסיכונים המשמעותיים ביותר, היא חלופת יבוא האמוניה לצרכי כלל המשק באמצעות איזוטנקים דרך הנמלים. בחלופה זו קיימים מרכיבי סיכון משמעותיים הן בנמלים, הן באחסון הנדוש ובתפעול במפעלים והן בתחום השינוע
- 4.4 במידה ויוחלט על הפסקה כוללת ביצור הדשנים בישראל, מצביע ניתוח החלופות על אפשרות להקטין את הסיכון הפוטנציאלי באופן ניכר על ידי יבוא אמוניה באיזוטנקים, במכלים קטנים, או בדרכים אחרות, ככל שיאושרו על-יד המשרד להגנת הסביבה, והכל – ללא שימוש במערך יבוא האמוניה הנוכחי. קרי, לשם העמדת יתר צרכי המשק, ללא ייצור דשנים, מספקת חלופת האיזוטנקים מענה זמין הדורש תקופת הערכות של כחודשיים-שלושה.

מש/5



29/03/2017

לכבוד: מר שלמה כץ, מנהל מחוז חיפה, המשרד להגנת הסביבה.
גב' רומי אבן דנן, ראש אגף חומרים מסוכנים, המשרד להגנת הסביבה.

הנדון: בקשה למילוי מכל האמוניה

שלום רב,

בהמשך להחלטת בית המשפט העליון לעיכוב ביצוע פסק דין בית המשפט המחוזי, ברצוננו לחדש בזאת את הבקשה שבוטלה עקב החלטת בית המשפט המחוזי לפני כחודש ולהביא בהקדם אניית אמוניה בכדי למלא את המכל במסוף הכימיקלים.

מטרת מילוי המכל – חידוש אספקת האמוניה לכלל המשק, שהופסקה לפני מספר ימים עקב התרוקנות המכל.

מילוי המכל יאפשר המשך עבודת כל צרכני האמוניה במשק למשך כחודש ימים.

נבקש אישורכם, ככל הניתן עד מחר בשעות לפנה"צ, הואיל ותיאום הגעת אנייה יכול להימשך מספר ימים.

בברכה,

עמית זיידר,

סמנכ"ל תפעול,

חיפה כימיקלים בע"מ.

העותק: מר ישראל דנציגר, מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה.
גב' שולי נזר, סמנכ"לית בכירה לתעשיות ורישוי.



04/04/2017

לכבוד: מר שלמה כץ, מנהל מחוז חיפה, המשרד להגנת הסביבה.
גב' רומי אבן דנן, ראש אגף חומרים מסוכנים, המשרד להגנת הסביבה.

הנדון: בקשה למילוי מכל האמוניה

שלום רב,

בהמשך לדיון שהתקיים היום בבית המשפט העליון, ברצוננו לחדש בזאת את הבקשה להביא בהקדם אניית אמוניה בכדי למלא את המכל במסוף הכימיקלים.
מטרת מילוי המכל – חידוש אספקת האמוניה לכלל המשק, שהופסקה עקב התרוקנות המכל.
מילוי המכל יאפשר המשך עבודת כל צרכני האמוניה במשק למשך כחודש ימים.
נבקש אישורכם בהקדם, הואיל ותיאום הגעת אנייה יכול להימשך מספר ימים.

בברכה,

עמית זיידר,
סמנכ"ל תפעול,
חיפה כימיקלים בע"מ.

העתק: מר ישראל דוניגר, מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה.
גב' שולי נזר, סמנכ"לית בכירה לתעשיות ורישוי.

מט/6



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

לפני כבוד השופטת תמר שרון נתנאל

המעוררת חיפה כימיקלים בעמ חברות 520039454

נגד

המשיבים 1. עיריית חיפה

2. היועץ המשפטי לממשלה

3. התאחדות התעשיינים בישראל

4. צלול - עמותה לאיכות הביבה ע.ר 580350940

נכחים:

ב"כ המערערת: עו"ד יוסי בנקל ועו"ד אלי כהן
ב"כ המשיבה 1: עו"ד ענבל בן ארי עו"ד ויליאם שוקייר ויועמ"ש העירייה - עו"ד ימית קליין פרופ' אהוד קינן
ב"כ המשיב 2: עו"ד איתן לדרר ועו"ד שלומית שושני - קפלן
מר שלמה כץ, מנהל מחוז חיפה במשרד להגנת הסביבה, עו"ד נועה גושן, יועמ"ש מחוז חיפה במשרד להגנת הסביבה, ועו"ד גבי רומי אבן דן ראש אגף חומרים מסוכנים משרד להגנת הסביבה ויוסי רבי - ר"ת ניהול והערכת סיכונים במשרד להגנת הסביבה
ב"כ המשיבה 3: אין הופעה
ב"כ המשיבה 4: עו"ד חגי קלעי ועו"ד חיה ארז

פרוטוקול

עו"ד בנקל:

לשאלת בית המשפט מה גובה פתח צינור היניקה של המשאבה תחתית המכל אני משיב שאין לי מושג וכי נמצא פה סמנכ"ל התפעול שיוכל לומר זאת.

סמנכ"ל התפעול עמיחי זיידר:

צינור היניקה בתוך המכל נראה כקשת כלפי מטה. המרחק שלו מהרצפה הוא כ- 10 ס"מ החלק האופקי של הקשת המרחק שלה מרצפת המכל הוא כ- 10 ס"מ.
מה שקובע עד איפה ניתן לרוקן הוא לא פתח הצינור, כי כל משאבה, אחד הפרמטרים לפיה בוחרים לקנות משאבה זה עומד יניקה. כלומר כל משאבה חיבת איזושהו לחץ מסוים שנמדד במטרים ביניקה שלה כדי שתוכל לשאוב. אם יורדים מתחת לגובה הנדרש, המשאבה נכנסת לרעידות ונופלת. המונח הזה עומד יניקה מושפע מהרבה דברים, מגובה הנוזל ביניקה, מסוג הנוזל, אמוניה, מים, נפט, הצפיפות שלו. המבנה של הצינור בתוך המכל הוא כזה שהמרחק בין פתח היניקה לבין הקרקע פחות



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' **06 אפריל 2017**

1 חשוב ומה שיותר חשוב הוא המרתק. למעשה גובה הנוזל מעל היניקה שלו. מה שחשוב זה גובה הנוזל
2 מעל המשאבה, מעל יניקת המשאבה. מעל פתח כניסת המשאבה עצמה.
3 היום המשאבה ממוקמת מחוץ למכל בתוך המאצרה.
4 לשאלת בית המשפט כיצד הישבנו את הנתון של 600 קוב עליו הצהרנו בזמנו, אני משיב שלקחנו את
5 נתוני המשאבה ולפי זה הישבנו. העלנו. במסגרת המותר. טכנית. את לחץ העבודה בתוך המכל, וזה
6 מעלה את עומד היניקה של המשאבה וכך הצלחנו לרדת ל 360 ואז המשאבה נפלה. לא הפסקנו את
7 הפעולה שלה.

8
9

10 **עו"ד זו ארי:**

11 הואיל ומר זיידר הצהיר שהיה טעות בתצהירו אבקש שייתן התייחסות קצרה לשאלת בית משפט
12 ולדברי מר זיידר

13
14

עו"ד פנקל:

15 אני מבקש שפרו' קינן יציין את תחום התמחותו ואם הידע שלו לוגי משאבות בכלל ומכלי אמוניה
16 בפרט.

17
18

הערת בית משפט:

19 רק כדי להעמיד דברים על דיוקם אבהיר שוב כי דיון לפי סעיף 17 לחוק רישוי עסקים מתנהל בדומה
20 לאופן בו מתנהל דיון בבקשה למעצר עד תום ההליכים והדבר אומר שאין חקירות
21 בחרתי לשמוע תשובה לשאלות שעלו אצלי עם קריאת החומר, מפי מי שמבינים בעניין יותר מעורכי
22 הדין וממני, בלי לפגוע בעורכי הדין.

23
24

פרופ' קינן:

25 אבקש לשאול את מר זיידר לאיזה לחץ העלו ומה גבול הלחץ המותר.

26
27

מר זיידר:

28 בסביבות 90 מיליבר. אנו עובדים בשגרה ב 60 – 80 מיליבר ב 129 נפתח ברז חרום ולכן, התחום של
29 העלאת הלחץ הוא 80 ומעלה.
30 לשאלת בית משפט מה יקרה אם נעלה ל 100, או ל 110, אני משיב שאנו מתקרבים לתחום בו עלולה
31 להיפלט אמוניה ולא ויקח את הסיכון.

32



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ' נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

פרופ' קינן:

1 בעניין זה של כישורים שלי, אני לא עומד לכדי, אני מייצג קבוצה של בערך 40 מדענים מהנדסים
2 כלכלנים. 10 מהם חתמו על הדוח הראשון שלנו, אבל ישנם הרבה נוספים, שלא מופיעים בדוח עצמו
3 אלא נעזרנו בהם, אחד מהם הוא משה פרג'ון שהיה מנכ"ל בתי הזיקוק ויש הרבה מהנדסים אחרים
4 עמם התייעצנו.
5 לגבי העניין הזה של מיקום הפתח, זה ברור, וכך אנו גם מלמדים סטודנטים להנדסה כימית בטכניון,
6 כך גם אני מלמד, מה זה שאיבה של נוזל ברתיוחה. הנקודה היא מאוד פשוטה, מה שקובע זה לא הקו
7 האופקי של הצינור, אלא פתח הצינור ומרחקו מהרצפה. ולמדנו שהנתון הזה הוא מאוד חשוב, והוא
8 10 ס"מ בלבד, זה אומר שאם השאיבה מתבצעת בצורה נכונה, יוותרו במיכל 55 טון. אני חושב שפחות.
9 משתמשים במתקן שנקרא "נוקאאוט דראם" זה מתקן לא גדול, פשוט למדי, שלוקח אליו את
10 התערובת של הנוזל והאדים וזאת בדיוק הבעיה, ובתחתיתו ממוקמת משאבה, שהיא שואבת את
11 הנוזל בלבד, ובאופן הזה פשוט לפתור את הבעיה. האופציה מופיעה בשרטוט 1 בחוות הדעת שהוגשה
12 לבית המשפט, מפנה לאופציה 1. זה מתאר את כל המצבים, אך השרטוט הזה מציג את כל המערכת
13 ובין השאר את הנוקאאוט דראם.
14 המתקנים האלה, הנוקאאוט דראם, אני מתאר לעצמי שהם נמצאים בחזקת המערכת. אם המשאבה
15 הטבולה יתממש, ואין לו תקדים בעולם, נכניס את זה לתכנית הלימודים בטכניון. אני לא שמעתי ואף
16 אחד מחבריי לא שמע את הרעיון של לשאוב אמוניה נוזלית בגובה של 30 מ' באמצעות משאבה תלויה
17 דרך הגג.
18 אומר שהשיטה הזו של נוקאאוט דראם הצענו אותה כיון שכאשר הצענו אותה לא ידענו מה גובה
19 הצינור היציאה מהרצפה. והנחנו כל מיני הנחות שהוא הרבה יותר ממה שהוא במציאות. אז הצענו
20 להכניס צינור גמיש כדי להגיע קרוב ככל האפשר לרצפה, אך מסתבר שלא צריך כי אנו נמצאים קרוב
21 מאוד לרצפה.
22
23

מר זיידר:

24
25 אנו העברנו את ההצעות של פרוי קינן לשלושה גורמים שונים שיש להם ניסיון בריקון מיכלי אמוניה.
26 אחד, זה חברת SBS שהיא תכננה את הריקון, שני, עוד בן אדם שאיתרנו בשם לויד תומס שהוא
27 אישית היה מעורב בריקון של שלושה מיכלי אמוניה, ושלישי, למנהל הטכני של חברת OCI, הארי
28 דואיסטר, שהיה גם מעורב בניסוח ההמלצות של EFMA שכוללות פרק על ריקון מיכלי אמוניה.
29 שלושת הגורמים האלה בנפרד אמרו לנו שההמלצות של פרוי קינן חלקן מאוד מסוכן וחלקן לא ישים,
30 והם אישרו את התכנית שאנו הגשנו.



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה בימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

1 יש לי הצעה מאוד רצינית, המערערת מוכנה שפרופ' קינן ייקח אחריות על ריקון המיכל. הוא צריך
2 לחתום על היתר הרעלים, ואם הוא חותם מבחינתי הוא יכול לקחת על עצמו את ריקון המיכל ואנו
3 מוכנים לשלם על זה.

4

5 **עו"ד בנקל:**

6 לא שמעתי שפרופ' קינן התייחס לניסיונו בתחום

7

8 **פרופ' קינן:**

9 נכון שמעולם אני ושאר המומחים עליהם דיברתי, לא עסקו בפועל בריקון מכלי אמוניה אבל גם חברת
10 SES לא עסקה בכך.

11

12 **עו"ד בנקל:**

13 אנו מדינת חוק ויש ניסיונו היתר רעלים ואנו עובדים על פי היתר ומחויבים לקיים אותו. היתר
14 הרעלים, כמו היתר הריסה, עם כל הכבוד לפרופ' קינן יכולים לעבוד אך ורק בדרך שהרגולטור מתווה
15 לנו וכדי להיות הגון מול הרגולטור, הוא לא כופה עלינו את עובדים מולו בדוח שיה מקצועי, טכני,
16 שבהם החברה פונה, כמו שעשתה בפעם הזו, למיטב המומחים בעולם, מבקשת מהם הצעות, מעבירה
17 אותם לבחינת הרגולטור, מקבלת או אישור או הערות לתיקון, מתקנת ומקבלת אישור סופי.
18 מצד אחד עושים כאן פאניקה רבתית בנושא המכל ומצד שני זה מתברר כמשהו מאוד פשוט. החשש
19 שעליו מדובר, בהקשר למכל האמוניה, זה אותו חשש, שתתפור אמוניה.

20 יש פה רק שני נופים שיכולים להתייחס לזה ושניהם נושאים באחריות. האחד, זה החברה שנושאת
21 באחריות האזרחית והפלילית והרגולטור, שמפקח וגם הוא נושא באחריות. באותה אחריות בדיוק.
22 לא ייתכן שאנשים שאינם נושאים באחריות, ייתנו עצות ורעיונות ואני מתפלא על קלות שנוהגת
23 רשונ ציבורית כמו עיריית חיפה שמזלזלת ומטילה דופי ברגולטור.

24

25 **עו"ד בן ארי:**

26 הרגולטור לא מנהל דו שיח, הוא מקבל את כל הנתונים מהחברה ומאשר אותם.

27

28 **הערת בית משפט:**

29 הבעיה היא שהרגולטור מאוד לא עקבי. רגולטור שקבע לפני כמעט 4 שנים שאחרי 1 במרץ לא יהיה
30 היתר רעלים ואחר כך קבע לפני למעלה משנה שהמכל יהיה ריק, וגם עכשיו הוא אומר את זה, עד
31 1.6.17 וממשיך ועומד על עמדה זו בבית המשפט העליון וגם פה, ומצד שני מגיש תכנית שהיא רק
32 תכנית ראשונית אפילו, לא מפורטת, ושמי שהכין את התכנית כותב במפורש גם בגוף התכנית וגם



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

1 כשהוא ניגש לפעולות הנדרשות שהוא לא באמת אחראי וכי את כל האינפורמציה הוא קיבל מחיפה
2 כימיקלית, והרגולטור למרות שברור לו או צריך להיות ברור לו שעד 1.6.17 לפי תכנית זו המכל לא
3 יהיה ריק ולדעתו, לפי התכנית הזו גם בעוד חצי שנה הוא לא יהיה ריק, וזה גם רגולטור שלא נערך
4 מראש ולא דרש מכם להיערך מראש, שנה לפני 1.3.17 או אפילו יותר, כי כבר לפני שנה וחצי נראה
5 היה שלא יוצא כלום מהמכרז של המפעל במישור רותם, ומכל מקום, 1.3.17 היה תאריך סופי, ולא
6 נערך ולא דרש מכם להיערך עם תכנית לריקון וגם כשהוא דרש מכם לא נערכתם והוא לא עשה כלום.
7 כשאני מסתכלת על זה בעיני בית משפט זה מעורר הרבה מאוד סימני שאלה. במיוחד כאשר מדובר
8 במיכל שהוא מאוד מסוכן. קשה לראות אחר כך לראות את המשרד מגיש את התכנית ואיך שהוא
9 מתמיה את העניין שלוח הזמנים גמיש.
10 נקודה נוספת היא, כשאני מסתכלת בחוות הדעת שהמדינה הגישה, ב 22.3.17 אליה צורפה חוות
11 הדעת, ושם כתוב שזמן התכנון וההערכות הוא בין 30 ל 45 ימים, וזמן הריקון הוא בין 70-105 ימים
12 ופתאום, כמה שאני מקבלת היום, הזמנים התארכו. במקום למצוא תכנית שתקצר את הזמנים,
13 ואפשר, הזמנים התארכו. לפי התכנית היום זה 130 יום לריקון ועוד ימים לתכנון והיערכות. איך זה
14 קרה?
15

עו"ד בנקל:

17 אני חושב שיש טעות בסיסית, ולא מתפקידי להגן על המשרד להגנת הסביבה, בהצגת הדברים. אכן
18 ישנה החלטה מנהלית כחלק מהיתר הרעלים שניתן, שם נרשם כי המועד האחרון הוא 1.3.17 והחלטה
19 זו לא מדברת על ריקון אלא שיפוג היתר הרעלים.
20 היתר רעלים ניתן כעניין שבשגרה ועל פי הוראות החוק, בין שנה ל 3 שנים.
21 ההיתר האחרון שניתן במרץ עד יוני, קבע גם שתוגש תכנית לריקון. ההיתר הקודם, למיטב זכרוני,
22 שפקע ב 1.3.17 לא קבע הוראות לריקון, ועל פי החוק צריך להגיש תכנית לריקון.
23 נכון שבלי היתר רעלים אנו לא יכולים להחזיק אמוניה.
24
25 לשאלת בית משפט אם נקבע שאחרי 1.3.17 לא יינתן היתר רעלים ואם המתקן במישור רותם לא
26 יקום, אתם וגם המשרד להגנה לסביבה הייתם צריכים להיערך שנה מראש לריקון המיכל עד ה 1.3.17,
27 ואיש לא נערך לזה אני משיב שיש פה טעות. החלטת הממשלה, שהוגשה לבית משפט במסגרת
28 הודעתנו כנספח 9. והיא אומרת הפוך. מצטט את מה שכתוב מתחת לכותרת "מחליטים". כלומר,
29 בשום מקום לא נאמר שלא במרץ ולא ביולי וגם לא ב 2018 שאם לא יוקם המתקן במישור רותם
30 תופסק הספקת האמוניה. מפנה לאותה החלטה לסייפת סעיף 2.
31 לשאלת בית משפט מי אמר שהספקת האמוניה לפי החלטת הממשלה בהתייחס למועד פקיעת הרעלים
32 היא דווקא באמצעות האוניה, מי אמר שפרשנות החלטה זו דווקא בהתייחס לתאריך 1.3. הוא



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

1 באמצעות המכל, אני משיב כי היתר הרעלים הקודם, עז 1.3.17, אומר וזו עמדתנו המשפטית, שהחלק
 2 הזה בהיתר שקובע שההיתר לא יחודש אחרי ה 1.3.17, הוא מחוסר סמכות. לא טענו זאת עד היום כי
 3 לא היה צורך. היום בית משפט שאל למה לא נערכנו עם תכנית ריקון לפני ה 1.3.17, על פי חוק חומרים
 4 מסוכנים, ועל פי כללי המשפט המנהלי בישראל, אני רשאי להגיש בקשה להיתר רעלים או לכל היתר
 5 אחר, והרגולטור חייב לדון בו. ולכן האמירה שלא יחודש לאחר 1.3.17 מחוסרת סמכות. במיוחד, שגם
 6 בית משפט קושרת זאת בשאלתה למועד הקמת המפעל, היתר הרעלים למיכל איננו ולא יכול להיות
 7 קשר על פי דיו למועד הקמת המפעל במישור רותם.
 8 מדוע אני אומר שמרץ לא יכול להיות תאריך קדוש, אני מפנה לנספח 17 בהודעת הערעור. נומרטור
 9 338 ואילך. יש שם דיון ארוך אצל היועמיש בנוכחות היועמיש של עיריית חיפה. מפנה לעמ' 340
 10 לסיכום, סעיף ג. מקריא.

11 כשמסכלים על התמונה בכללותה וכשהדיון הזה אצל היועמיש קדם להחלטת הממשלה, בעקבותיו
 12 נעשתה עבודת מטה, ולכן הצגת הדברים ולו כשאקה שאומרת או טוענת או קובעת, שהמועד של
 13 1.3.17 הוא מועד סופי ומחייב, היא קריעה, בעיניי, חסרת יסוד. כמצב העובדתי כפי שהיה עובר
 14 לקבלת החלטת הממשלה

15 היתר הרעלים היה עד 1.3.17, חודש עד 1.6.17 ואני רוצה להפנות להחלטת הממשלה האחרונה שלא
 16 צורפה לבית משפט זה אלא הוגשה לעיון.

עו"ד לדרר:

17
 18
 19 זו לא החלטת ממשלה, זו הודעה שהו באה לשיבת הממשלה ונרשמה על ידי הממשלה. אני אומר זאת
 20 מבלי לפגוע בתוקפם של הדברים

החלטה: מתקבלת ומסומנת מב/1.

עו"ד בנקל:

21
 22
 23
 24
 25 מפנה לסיכום. מקריא.

עו"ד לדרר:

26
 27
 28 האמור בדברים מישיבת הממשלה (מב/1) אכן משקף את העמדה העדכנית של ממשלת ישראל. זה גם
 29 העדכון שנמסר על ידי פרקליטות המדינה במסגרת הליך הרעיפ.
 30 אשר לטענות של חברי, ביחס לסעיף שבהיתר הרעלים, עמדתנו היא שכמוכן שהדבר בסמכות ושנכון
 31 נעשה להפנות תשומת לב המפעל לדברים.



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

1 המסגרת הדיונית של הדיון היום היא כפי שנקבע בהחלטתו משלשום של בית המשפט העליון, לכן אני
2 מגביל עצמי בהתייחסות רק למה שנראה לי כנחוץ לדיון הזה, וכך למשל, לא אתייחס להיסטוריה גם
3 אם היו טענות בעניין, ואין להבין מזה הסכמה לדברים של חברי.
4 הריקון המלא של מכל האמוניה הוא בכפוף לשאלה מתי יחל הריקון כי נשארה עדיין אפשרות
5 שיתבקש להכניס ספינה נוספת זה עולה מהחלטת בית משפט העליון, והמדינה עשויה לתמוך בהכנסת
6 ספינה נוספת.
7 אני מגביל את המשך התייחסותי לשאלה המוגבלת של ריקון המכל. עמדת המשרד להגנת הסביבה,
8 שהוא הרגולטור המקצועי והמוסמך הינה שהמצב הנוכחי, שהכמות במכל פחתה משמעותית ולכן, גם
9 הסיכון פחת משמעותית. כפי שאמרת גם בדיון הקודם, איש אינו רוצה להמר או להסתכן וחייבים
10 להבטיח שדרך ריקון היא הבטוחה ביותר. אוסיף, גם למשך התהליך יש משמעות, כמוכן שאם ישנן
11 שתי דרכים באותה רמת בטיחות, יש להעדיף את הדרך המהירה יותר.
12 המשרד אינו מתכנן, הוא הרגולטור. הרגולטור מקבל בשגרת עבודתו מהמפעלים בקשות או נתונים,
13 והמשרד נעזר כעניין שבשגרה גם במומחים חיצוניים כדי להעריך את החומר הנמסר לו ולקבל
14 החלטות.
15 השאלות הרלבנטיות לדיון היום הן שאלות מקצועיות ונמצאים כאן אנשי המקצוע הבכירים של
16 המשרד הרלבנטיים, גבי רומי אבן דן, ראש אגף חומרים מסוכנים ומר יוסי רבי, ר"ת ניהול והערכת
17 סיכונים ולשאלות הנוגעות לחוות הדעת בשאלות המקצועיות אני מציע שהם יתייחסו לכל שאלה
18 שבית משפט יבקש.
19 לשאלת בית משפט איפה יש שינוי בנתונים, מה יש היום שלא ידענו קודם, אני משיב כי העמדה
20 שהביעה המדינה בפני בית משפט הייתה העמדה העדכנית של המדינה במועד בו נמסרה.
21 גם ב 19.3.17 הובעה עמדה זו על ידי המדינה בהליך העע"מ בבית המשפט העליון. נכון שעוד קודם
22 לכן עמדתו של המשרד להגנת הסביבה, כפי שבאה לידי ביטוי בהיתר הרעלים, הייתה כי האיזון הראוי
23 עד 1.6.17.
24

מר יוסי רבי:

25 לשאלת בית משפט את המשרד להגנת הסביבה מה עשיתם כדי לבדוק את האפשרות של משאבה
26 טבולה, אני משיב שהמשרד להגנת הסביבה בודק את התכניות המוגשות אליו על ידי חיפה כימיקליים
27 וכאשר תוגש תכנית מפורטת לריקון באמצעות משאבה טבולה היא תיבחן לפרטיה.
28

29
30 **הערה:** בית המשפט מפנה לנספח ב' להתייחסות המשרד להגנת הסביבה.
31
32



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה בימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

06 אפריל 2017

מגד זיידר:

1 לשאלת בית מה שפט מה גודל הפתח, אני משיב שיש הרבה פתחים ושאלנו מתכוונים להשתמש בפתח
 2 של אחד משסתומי הביטחון, יש שניים. ראשית אנו מתכוונים, כמו חנוכייה ולהעביר את שני שסתומי
 3 הביטחון על בדל אחד, ורק אחר כך יתפנה הבדל השני, 10 אינצ'.

4 פנינו למספר יצרנים של משאבות, למשל, וילדן ולמיטב ידיעתי אתמול יצאה הזמנה למשאבה כזו
 5 שאפשר להכניס אותה דרך הפתח. זה לא ציוד מדף, זמן ייצור המשאבה הוא כ 10 ימים. הגעה לארץ
 6 עוד 10 ימים בערך. המשאבה זה אחד האלמנטים, אלמנט נוסף זה כל התכנון של הצנרת, אנו עובדים
 7 על זה כבר כעת, מדובר גם בצנרת שנקנסת לתוך המכל, צנרת שביוסכת, בקצה שלה המשאבה תכוסה
 8 יש תכנון של אלמנט דרכו מכניסים את המשאבה, כי אפשר לפתוח את פתח המכל וצריך לבנות
 9 איזשהו תא עם לחץ חנקן, ואיזשהו אטם דרכו מהדירים את הצינור לתוך המכל. במסגרת זו צריך
 10 להשלים בדיקה של אוונו בדל שעומד בעומס וגם צריך לספק חנקן, עד לראש המכל, ואלא הפריטים
 11 הגדולים וזמן הסתם ישנם עוד פריטים קטנים. מדובר בתכנון שלא עושים בתוך 5 דקי. זה נעשה עם
 12 חברות תכנון הייצוריות, אני מעריך שהתכנון יסתיים בסדר גידל של חודש וחצי. ובמקביל, אנו
 13 מתקדמים ברכש ובייבוא של המשאבה. הספיקה של המשאבה הוא כ 200 קילו לשעה. כלומר כ 5 טון
 14 ביום.

15 לשאלת בית משפט האם התכנית הזו קצרה יותר מהתכנית הראשונית שהוגשה למשרד להגנת
 16 הסביבה, אני משיב כי בהתחלה לא איתרנו משאבה.
 17 לגבי לוחות הזמנים, יש לנו הרבה ניסיון בעבודה עם חברות תכנון וספקי ציוד, לפרטי מדף זה נכון
 18 שלא צריך הרבה זמן.
 19
 20

פרופ' קינן:

21 זה נשמע לי דבר שמתאים אולי למחלקת ניתוחי לב דרמבי"ם מאשר להנדסה כימית. לא שמענו על כך,
 22 אף אחד מהבריי.
 23 אני עדיין עומד על כך שהפתרון שאני הצעתי והסברתי לבית משפט בדיון היום הוא פתרון טוב שצריך
 24 לאמץ אותו.
 25 הפתרון הזה שבסוכו של דבר מוציא רק 200 ק"ג לשעה שזו כמעט אותה כמות שמוציאים באמצעות
 26 אמוניה חמה. אני מניח שהפתרון באמצעות הזרמת אמוניה חמה ייקח 3 חודשים.
 27
 28

מר יוסי רבי:

29 מעבר לבדיקת התכנון של המשאבה הטבולה, המשרד להגנת הסביבה מבקשת לבחון את אופן
 30 ההכנסה של המשאבה, את ייצור התא עליו דובר ומקרים ותגובות במקרה של כשל בהכנסת המשאבה
 31 או כשל בפעולת המשאבה, באופן שלא ישחרר אמוניה לסביבה.
 32



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

06 אפריל 2017

עפ"א 17-02-32954 חיפה פימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

1

2

עו"ד בן ארי:

3 הנקודה המרכזית אותה אנו מבקשים לומר לבית המשפט, זה שעיריית חיפה באמת שבעה כבר מכל
4 הנתונים השקריים המועלים בפני בית משפט חדשות לבקרים, אמיתות מעורפלות, אמורפיות,
5 שנזרקות לחלל האוויר על ידי המערערת ומתקבלת כתורה מסיני על ידי הרגולטור שבונה עליהן תזה
6 שלמה.

7 אנו הצגנו חוות דעת מומחים שנשמכות על התקינה המחייבת והמקובלת בעולם. חוות דעת מבוססות
8 תקינה, שיטות ריקון מקובלות בעולם ומשום מה יש התעקשות של המערערת יחד עם הרוח הגבית
9 שהיא מקבלת מהרגולטור להציג את זה כמשהו תקדימי. וחבל מאוד שבמדינה הזו בה אנו חיים, רק
10 מצב משברי קיצוני מייצר פתרון. ואנו לא רוצים להגיע למצב המשברי הזה.

11 ביקשנו עוד בהודעה שהגשנו לבית המשפט, ב 22.3.17, צרפנו מסמך נספח א' שהעברנו למערערת, ובו
12 ביקשנו לקבל את כל המסמכים ההנדסיים של מכל האמוניה כדי לבדוק באמת במה דברים אמורים,
13 אולי נתבדה ונגלה שאנו טועים. לא קיבלנו את המסמכים הללו ובהקשר זה אני מבקשת להפנות
14 לדברים שאמרנו הלכה כאשר צד לא מגיש מסמכים הנמצאים ברשותו חזקה עליו שהם פועלים
15 לחובתו.

16

17

עו"ד שוקייר:

18 יושב כאן הרגולטור ונפנה אליו ונבקש את אותם מסמכים שביקשנו מהמערערת ולא קיבלנו.

19

20

עו"ד בנקל:

21 הדין הקודם בית המשפט נתן החלטה נוגע למסמכים.

22

23

עו"ד בן ארי:

24 לכן, אני מקווה שלפחות הרגולטור קיבל את המסמכים האלה. בסמוך להגשות בקשת המערערת
25 לשינוי תנאי הצו, הוזמן מומחה מטעם המשרד להגנת הסביבה שלדבריהם היה אמור לסייע להם
26 במתווה ובהכנת תכנית הריקון.

27 רק אחרי שאנו באים ומקעקעים כל מיני אמירות באותה חוות דעת או מאמתים את המשרד עם
28 דברים לא ברורים או מובנים, אז אנו מקבלים היום את עמדת המשרד להגנת הסביבה שאומר שבכלל
29 הוא לא הוזמן כדי לתת חוות דעת והם לא נסמכים על חוות דעתו ושהוא רק בא כדי לתת להם כלים
30 מקצועיים. אז אני רוצה לדעת מהם הכלים המקצועיים שהמומחה בעל השם העולמי נתן, אם
31 במסמכים שהמשרד הגיש לעיוננו אתמול, שוב נאמר על ידו שהתכנית שהגישה חיפה כימיקליים היא
32 תכנית ראשונית, שמחייבת עוד בחינה ועוד היערכות. איפה ההתמודדות של המשרד עם הדברים



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

1 שנאמרו כאשר התשובה שלהם אפילו לא ערוכה כחות דעת ואף לא חתומה. במלוא הכבוד, לגב' אבן
2 דנן, שערכה סיכום מטעם המשרד, סיכום שלא ערוך כחות דעת, ולא חתום, ומה בעצם אנו למדים
3 ממנו. הוא לא נתמך בתצהיר.
4 אין התמודדות אמיתית עם טענות יש תכניות שמוצעות אז הודפים אותם כי טוענים שהמומחה שלנו
5 לא מבין שום דבר ולא יכול לכפות על הרגולטור. אני דורשים מהמשרד להגנת הסביבה, שקבע כבר
6 במפורש את מסוכנות מערך ייבוא האמוניה ולכן, קצב את היתר הרעלים שלו לזמן מאוד מוגבל,
7 התייחסות עניינית לתכניות ההנדסיות של המכל לאפשרויות הריקון לוחות הזמנים חוות דעת כמו
8 שצריכה להיות חוות דעת ולא אמירות אמורפיות וכלליות שאנו לא יודעים להתמודד איתם.
9 לא הוכחש ואולי אף אושר שאותה חברה SES היא חסרת ניסיון בכל הנוגע לריקון מכלים. גם אנו
10 נכנסנו לאינטרנט ובדקנו את הדברים. למה המשרד לא עושה את זה ?

11

12 הערת בית המשפט:

13 צריך להבין את מגבלת הדיון ואת הכללים החלים על דיון כזה ובפרט בנוגע לאופן בו תימצא החלטה
14 הראויה לריקון המכל ולהביא בחשבון שהמשרד הממונה על כך הוא המשרד להגנת הסביבה. תפקידו
15 של בית המשפט בדיון זה הוא, למעשה, להחליט בבקשה לעיכוב ביצוע ריקון המכל והבחינה של
16 אפשרויות ריקון נעשית במסגרת זו.

17

18 עו"ד בו ארני:

19 שאלה שלא קיבלה מענה היא מה השתנה בעמדת המדינה, וזו באמת נקודה מאוד מרכזית. לאורך
20 התיק זה רק כשעיריית חיפה לוחצת מאוד מאוד חזק אז מתקבלים נתוני האמת. זה קרה גם בעניין
21 600 טון שהפכו ל 470 שהפכו ל 360 זה קרה גם בהקשר למרחק צינור היניקה מרצפת המכל, שבדרך
22 לא דרך גילינו את זה, וזה סורה בעוד מובנים בנייה התיק זה. לכן, אנו סבורים שחזקת התקינות
23 ממנה נהנית המדינה נסתרה באופן משמעותי ושלו מטעמי צדק, שהמדינה תענה האם היא קיבלה
24 את המסמכים ההנדסיים אליהם אנו מפנים, האם היא בחנה אותם, האם בכוונתה לדרוש התייעצות
25 עם חברה שעסקה והיא בעלת ניסיון בריקון מכלים, ובעצם, מה מעורבותו כרגולטור מנחה, בכל
26 הקרקס הזה שקורה פה. אנו מבקשים לקבל את התשובות לשאלות אלו.
27 הנסיבות הספציפיות של התיק הזה מחייבות לבדוק את התנהלות הרגולטור ב 7 עיניים כי הוא לא
28 הוכיח את התנהלותו פה.

29

30 לשאלת בית משפט בהינתן הנתונים הקיימים ותפקידו של המשרד להגנת הסביבה ובהינתן
31 לסמכויותיו של בית המשפט בהליך זה, מה אנו מבקשים אני משיבה על קציבת לוחות זמנים לריקון
32 המכל.



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

1 לוחות הזמנים שאנו מבקשים שבית משפט יקצוב הוא ראשית כדי שנתחיל לעשות משהו בתיק זה
2 הוא לקבל את המסמכים כדי שנוכל לדעת אם התזה שהוצגה פה מבחינת לוחות הזמנים, נכונה.
3 אנו מבקשים שהמשרד פה ייתן מענה מחייב מתי ואיך הולך להתבצע הליך הריקון ולא כזה שאומר
4 קחו את הזמן ותגישו לנו תכנית עוד 40 יום.
5

6 **עו"ד קליין:**

7 מבחינת אחריות המשרד להגנת הסביבה אנו מבקשים שבית המשפט יאכוף מהמשרד להגנת הסביבה
8 לעמוד בהחלטה מיום 22.2.17 לפיה נאמר על ידו באופן מפורש כי החל מה 1.3.17 חל איסור על הוספת
9 אמוניה אלא באישורו. אנו רוצים שבית המשפט יבחן את האישור הזה.
10 אנו מבקשים שבית המשפט לא יאריך את המועד לריקון המכל. שהריקון יתבצע עד 1.6.17.
11 אנו מבקשים שבית המשפט יורה על לריקון המכל באופן שבו עד 1.6.17 יהיה המכל ריק.
12

13 **עו"ד שוקייר:**

14 השאלה מורכבת ולא ניתן לתת לה תשובה מבלי שתהיה התייחסות מטעם הרגולטור. אנו לא שומעים
15 ממנו האם התקבלו המסמכים הקריטיים, מסמכים שבינן היתר הם הנדסיים ושהם מלמדים אותנו
16 מה גובה אותו צינור. אנו שומעים אמירות ופעם הם מקבלים אותם כקביעות ופעם מגלים שהם לא
17 מדויקות ופעם, בלשון עדינה, ככל שזה מתאפשר, אנו מגלים שהם שקריות. לכן, אני בא ואומר
18 שאמנם אנו במסגרת בקשה מכוח סעיף 17, 16, 24 ועדיין לבית המשפט יש סמכות לברר את העובדות,
19 שבעצם לא אמורות להיות במחלוקת. אנו מדברים על גובה הצינור, וכדי שנוכל לדעת, אולי נגלה
20 שהצינור הזה מגיע עד לתחתית. למה אנו צריכים לקבל את דברי חיפה כימיקליים.
21 אנו היינו אמורים לבוא לכאן ולראות התייחסות שמאפשרת התייחסות.
22

23 **עו"ד לדור:**

24 גם אם יש לצדדים ביקורת על התנהלות עבר, אסור להקריב את הבטיחות של התהליך. אנו עוסקים
25 רק בהליך הריקון. הבטיחות מצריכה הליך מקצועי. לעניין הערות שנשמעו באשר לראש אגף חומרים
26 מסוכנים, היא תשיב לכל שאלה, אבל חשוב להבין שמרגע שהיא נבחרה על ידי המדינה לתפקיד
27 החשוב הזה היא הגורם שנתפס כבעל הסמכות והמקצועיות לשאלות הכרוכות בתפקיד הזה. יש לצוות
28 שעובד אתה, יש לה מומחים חיצוניים המסייעים בתחומים ספציפיים, כפי שבמקרה זה נעזרו
29 במומחה שניסיונו בריקון מכלי אמוניה – פורט בפני ביהמ"ש.
30 התהליך כאן הוא תהליך העבודה הרגיל של הרגולטור מול התעשייה. ראש אגף חומרים מסוכנים
31 הציעה לומר עוד מספר משפטים לביהמ"ש לעניין התהליך כיוון שזה משליך על משך הזמן שצריך
32 המשרד לבדיקת תכנית בהמשך למה שנאמר כאן.



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

06 אפריל 2017

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

רומי אבן דנו, ראש אגף חומרים מסוכנים :

1
2 שמעתי את הטענות של הצדדים האחרים, אני כמובן לא מקבלת אותן. אני ראש אגף במשרד כבר 5
3 שנים, אחראית על כל עיסוק בחומרים המסוכנים במשרד. יש לי צוות של 15 עובדים בנושאים שונים
4 בחומי עיסוק שונים ואני לא עוסקת רק במיכל האמוניה. אמנם בתקופה האחרונה אני עוסקת רבות
5 בזה. לעניין הכרוצדורה של ריקון המיכל, במקומות שבהם אין לנו מומחיות וזה המקרה ואין בישראל
6 בכלל מומחיות בתחום ומאחר ועשינו את התהליך של כל העיסוק במיכל עם עניין החלופות והריקון,
7 הריקון זה השלב המורכב ביותר בכלל בהפעלת מיכל מסוג זה. אם זה נושא הריקון ואם זה נושא
8 בדיקונת המיכל וזוהתחזוקה שלו ולכן מאחר והתפקיד שלנו למטע סיכון חומרים מסוכנים לבריאות
9 הציבור והסביבה – במקומות שהם מורכבים יותר, אנו לוקחים יועצים במומחיות מתח"ל וכך היה גם
10 במקרה זה. לכן, כאשר אנו בוחנים את כל הליך הריקון, אנו בודקים איזה שלבים בתהליך הם
11 הבעייתיים ביותר להם אנו צריכים לתת את הדעת וגם אם זה ייקח זמן רב יותר, או אם אצטרך
12 להווייץ עם מומחים, זה מה שאעשה וגם אני זה ייקח זמן רב יותר. לכן, עשינו זאת נכמה שלבים.
13 השלב הראשון היה, לבחור מזמתה בריקון מיכלים מהסוג הזה. מיכלים אטמוספריים שיש להם
14 ניסיון בעולם. פנינו למספר מומחים והחלטנו לשכור את שירותיו של דן קוגניקרו ותבאנו אותו כאשר
15 היו כמה מטרות לכך. שהוא יגיע לכאן, יראה את המיכל ויראו את כל השרטוטים הטכניים של המיכל
16 ויסביר לנו את תהליכי ריקון בעולם. במסגרת זאת קיבלנו התייחסות למיכלים אחרים ולא למיכל
17 הזה. הוא נתן לנו מספר טכנולוגיות או טכניקות ריקון אפשריות. הטכניקות שהוא הציג לא בהכרח
18 מתאימה למיכל ספציפי זה ולכן תכנית הריקון צריכה להגיע מהמפעל ולא מאתנו. אנו הגורם שצריך
19 לבדוק את זה.
20 נקודה נוספת – תהליך הבדיקה, במסגרת הביקור הראשוני שלו הבאנו את כל גורמי החירום מחשש
21 שבמידה ויהיה כשל באחד משלבי הריקון, תהיה תכנית חירום של כלל הגורמים שיוכלו לתת מענה
22 ושלא יהיה סיכון לציבור השרטוטים של המיכל ומצאים אצלנו.
23 לשאלת ביהמ"ש כי הובא המומחה והונחו בפניו השרטוטים של המיכל למה לא התבקש מהמומחה
24 להציע חלופות לריקון המיכל, אני משיבה כי אנו ביקשנו ממנו מספר אפשרויות לריקון ואכן זה מה
25 שהצגנו אז. יש מיכלים דומים בעולם לכל אחד יש את ההיבטים הספציפיים שלו. אנו הרגולטור ויש
26 לנו את התכניות ובנוסף יש מערכי חירום ויש ציוד נלווה ומי שמומחה לזה זה המפעל.
27 לשאלת ביהמ"ש איך אנו מתמודדים עם האפשרות שלמפעל יש אינטרס אחר מהאינטרס של
28 הציבור עליו אמון המשרד להגנת הסביבה ועם החלטת ביהמ"ש בדבר ריקון המיכל, אני משיבה כי
29 אנו לא מקבלים כל תכנית שמפעל מגיש לנו. אנו בודקים כל תכנית לנופה, אם זה באמצעות הכלים
30 שיש בידנו ואם זה באמצעות כליט שיש בידי המומחים אליהם אנו פונים. גם אנו פנינו וגם דן
31 כשהציג לנו את התכנית אחד הדברים שהוא אמר כי מאחר שאין פתח ניקוז תחתי והמשאבה לא



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

06 אפריל 2017

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

1 יכולה לשאוב את כל האמוניה, אחת ההצעות שלו הייתה משאבה ניידת, משאבה טבולה. זה בדיק
2 מה שחיפה כימיקלים הציגו בדיון היום. אנו עובדים פה בלוחות זמנים מטורפים.
3 לחיפה כימיקלים יש שני דברים הרשומים בהתייחסות שכתבתי גם למנהל המחוז וזה המענה
4 להתייחסות של האגף – היו שני דברים שאנו בוחנים מול חיפה כימיקלים אחד זה נושא המשאבה
5 הטבולה והנושא השני הוא – שימוש במדחס השלישי. שני הדברים האלה אמורים לצמצם בצורה
6 משמעותית את לוחות הזמנים. שני הדברים הללו אמורים לקצר את לוחות הזמנים מעבר למה
7 שהמפעל אמר. כרגע המיכל הוא 360 טון ואני מזכירה שמי שכתבה את חוזה"ד שמערך יבוא האמוניה
8 קיבל ואינו מסוכן זו אני. כתבתי את זה כמה וכמה פעמים, בפעם הראשונה לפני החלטת הממשלה
9 בשנת 2012.

10 לגבי העדיפה לגבי משאבה טבולה לבין איוד – אני אומרת שהחלופה שיש בה הכי פחות סיכונים זה
11 איוד טבעי שייקח 3 שנים. לכן, אנחנו לא מקבלים אפשרות זו וביקשנו תכנית. כל דבר שאפשר יהיה
12 לצמצם את לוחות הזמנים ולא יהווה סיכון – אנו נאשר. כאשר הם מצאו את המשאבה הטבולה כמוזן
13 שנאמץ זאת ובלבד שכאשר תעשה תכנית תהיה היערכות של המפעל ויכול להיות שגם של כל גופי
14 החירום לסיכונים הפוטנציאליים.

15

16 **עו"ד קליין:**

17 אני מפנה לאפשרות שפרופי קינן הציע, של שימוש בצינור גמיש ופרופי כנען הסביר לנו שהצינור עשוי
18 מאותו חומר ממנו עשויים הכדורים פוליאטילן בהם משתמש המפעל כך שלא תהיה כל בעיה.

19

20 **הגב' רומי אבן דגן:**

21 לעניין של החומר, התייחסנו לאפשרויות שפרופי קינן הציע וחברי יענה על דברי עו"ד קליין.
22 בנוסף, ביקשנו תכנית עבודה. תכנית העבודה לא מדברת על טכניקה כיצד לבצע, אלא יותר עניין של
23 בקרה של התהליך, אם זו בדיקת לחץ וטמפרטורה, הכשלים היכולים להיות בתהליך, נהלי עבודה,
24 הדרכה, תכנית רכש על מנת לא למצוא עצמנו שהרכש מתעכב, לכן תכנית העבודה זו בקרה. לשאלה
25 למה זה לוקח 40 יום, אני משיבה שזה הרכש ונהלי עבודה.
26 תכנית העבודה שלנו לא אמורה לעכב את היערכות המפעל.

27 לשאלת בית משפט האם צריך חודשיים לתכנן ולרכש אני משיבה שזה מה שהיועצים שלנו אמרו
28 מהתחלה.

29

30 **מר יוסי רבי:**

31 אציין שבין השאר דן קוגיקארו נשכר על מנת לעזור לנו לאתר נקודות כשל בטיחותיות ובין השאר
32 העברנו לו את חוות דעת פרופי קינן וקיבלנו את התייחסותו לחוות הדעת



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

1 בנושא הצינור הגמיש, לאור הטמפרטורה הנמוכה קיים השש לבריחתו של החומר מהצינור או
2 לפריצה בצינור, התשש הוא שפריצה בנקודה זו של תחתית המכל תהא בלתי ניתנת לעצירה של
3 האמוניה.
4 הכדוריות מטרטן למנוע נידוף של החומר הן יושבות על הנוזל ומצמצמות את הנידוף, פגיעה בגמישות
5 של הכדוריות לא פוגעת בתפקוד שלהן.
6

7 **פרופ' קינן:**

8 שמעתי הרבה דברים ואני רוצה להעמיד דברים על דיוקם כי נאמרו דברים לא מדויקים
9

10 **עו"ד בנסל:**

11 אני מוחה. בכל הכבוד, יש רגולטור, יכול להיות שתוא לא מוצא חן בעיני פרופ' קינן לא ייתכן שיש
12 לנו פה עכשיו גורם על, בתור מבקר מערך האמוניה. שאין לו מומחיות בתחום. ושחוא יעיר על כל
13 הערה של הנורה המוסמך רמזינת ישראל
14

15 **פרופ' שינן:**

16 מדובר כאן על משאבה, טבולה לפיד וסקרבר. אף אחד משלושת הדברים האלה לא הוזכרו על ידי דן
17 קוגניקארו, בשום מקום.
18 שנית, לגבי הסיכון, 12 אלף טון זה נראה הרבה ו 360 נראה מעט והאסון שקרה בעמק חפר היו 8 טון.
19

20 **עו"ד קלעי:**

21 לגבי הפרוצדורה, יש איזושהי פרוצדורה ואנו מצטרפים לדברי עיריית חיפה, אי אפשר להגיש חלקי
22 ובוים, לונקן בעל פה, לשנות שלא בתצהיר, היום סמנכ"ל התפעול מסר מידע שלא נמצא בשום
23 מסמך, לרבות אותה הזמנה של משאבה טבולה, שאתמול המשרד להגנת הסביבה מתאר את זה
24 כמשהו שנבחן, ואנו קיבלנו חומרים באחת בלילה, ועדיין, אז, זה היה בבחינה.
25 אני סבור שראוי לנהל את ההליך בהתאם למסגרת שלו. מותר ליועמי"ש להתייצב בכל הליך אם
26 המדינה סבורה שיש אינטרס אך המסגרת היא עדיין של הליך פלילי, בו מי שמבקש להסתמך על
27 מסמכים צריך להציג אותם. אם נאמר שהייתה הזמנת רכש, צריך להראות שהייתה הזמנה כזו ולא
28 ניתן לקיים כך את החליך, וזו הסיבה שאנו פה אחרי כח הרבה ערכאות וסיבובים.
29 אנו כעמותה וגם כעורכי דין בתחום הזה, אנו מכירים את הסיטואציה בה יש בעיה של מומחיות
30 וביכולת ביצוע והרשות לא מסוגלות וגם בית המשפט לא מסוגל לכפות על המפוקח לפעול בהתאם
31 לדין. זו לא בעיה ייחודית למקרה הזה, על אף שזה מקרה קיצוני. עשינו הרבה חשיבה על הסעדים
32 והסמכויות גם ברמה הדוקטרינרית וגם ברמה של תכלית הדין, ואני אציג את שני הדברים. יש פה



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה פימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

1 קושי לפחות ב 4 רמות. רובד אחד הוא רובד המידע, בו הרגולטור ובית משפט לא מצליחים לקבל את
2 המידע הרלבנטי להחלטה. אתן דוגי, סמנכ"ל התפעול היה בכל הדיונים לרבות הדיון טרם מתן פסק
3 הדין, והמידע לא ניתן.
4 גם המומחה בחוות דעתו, דן קוגיקארו, אומר שיש לו פערי מידע לפני פערים שבמומחיות. בהקשר זה
5 אציין כי מדובר במידע שצריך להיות פומבי מלכתחילה. עמדת היועמ"ש שהוא לא צריך לגלות את
6 המידע לצדדים להליך שגויה, הן במישור של זכות העיון הפרטי בהליך משפטי והן במשור של זכות
7 העיון הפומבי. הרובד השני, רובד המומחיות, הרובד השלישי הוא רובד ביצוע כאשר הרגולטור תלוי
8 במפוקח לצורך ביצוע התכנית. והרובד האחרון, הוא השימוש שלא בתום לב בערכאות, ברגולטורים
9 ובבתי משפט, באופן שבכל פעם שמתקבלת החלטה שאינה נוחה למפוקח הוא פונה לגוף אחר והדוגמה
10 החריפה ביותר היא הודעת הממשלה, שהוצגה היום, מב/1, הממשלה לא מוסמכת בכלל להחליט
11 בנושא, בעלת הסמכות היא המשרד להגנת הסביבה, לממשלה אין מומחיות נדרשת לריקון מיכלים,
12 והשיטה הזו של לנסות באמצעות גוף מינהלי אחד לעקוף גוף מינהלי אחר, באמצעות בית משפט שדן
13 בו, היא הרובד הרביעי.
14 וחשבנו גם על פתרונות. מבחינת הדוקטרינה אנו נמצאים בסעיף 17 שנותן סמכות למתן כל צו הדרוש.
15 בעניין ניר עם נדונה שאלת סמכות בית המשפט הפלילי לרבות בביצוע ביקורת על הרשות המינהלית
16 ובית משפט קבע מפורשות כי כשהדבר דרוש לצורך יישום ההחלטה בהליך הפלילי, בית המשפט
17 הפלילי, מוסמך ורשאי, לבצע ביקורת שיפוטית, ובמקרה זה, כפי שנאמר, חזקת התקינות כבר
18 קועקה ולכן הביקורת היא מסוג של ביקורת הדוקה על פעולת הרשות.
19 אנו מסכימים כי בית משפט לא יכול בעצמו להחליט על תכנית הריקון, אנו יכולים להביא מומחים
20 וכך גורמים אחרים. אך בסוף, הביקורת השיפוטית היא על ההחלטה ועל ה מומחיות של הגורם
21 המוסמך לכך, במצב הנוכחי, שבו לא עומדת עוד למשרד חזקת תקינות, משמעות הביקורת השיפוטית
22 היא בדיקה של החלטה או כל שלב לגופו, לצורך כך מוסמך בית המשפט להורות על גילוי המסמכים
23 שעמדו מול הרשות ובכלל זאת תכנית המכל ובכלל זה המסמכים שהוזכרו היום לדאשונה בדבר
24 הזמנת המשאבה, מסמכי התכנון ומסמכים הנוגעים להתקשרות עם היועצים החיצוניים. לא אופתע
25 שאם יורה בית המשפט על גילוי המסמכים נגלה שתוכנם אינו זהה לתאור של המסמכים הללו.
26 כלי שני שמסור לבית משפט, ואנו מבקשים שיעשה בו סמכות, הוא כלי של קביעת סנקציות וערבויות
27 אנו בהליך שהוא דמוי מעצר עד תום ההליכים ובית המשפט מוסמך להטיל סנקציות ולקבוע ערבויות
28 על אי שיתוף פעולה של הנאשמת, מקל וחומר, לאחר שניתן פסק דין והנאשמת מבקשת לדחות את
29 ביצוע ההחלטה, זו ההלכה והיא נכונה במיוחד במקרה בו לא ניתן לכפות את ביצוע פסק הדין.
30 אזכיר, לעניין המסוכנות, שמעבר לכל מה שנכתב בפסק הדין, המסוכנות החריפה עם ריקון המכל על
31 פי הצהרת חיפה כימיקליים עצמה בפני בית משפט זה, על ידי הצהרת סמנכ"ל התפעול, ואמנם שמענו
32 בבית המשפט העליון את דברי עו"ד קראוס, אבל לא הוצג דאשית חוות דעת שהמסוכנות מהמכל לא



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ' נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

1 גברה. במצב של אי וודאות, יודאי כאשר החברה עצמה הצהירה כאשר התאים לה, שריקון המכל
2 תחת לרף של 600 טון יביא לסיכון, עקרון הזהירות המונעת מחייב גישה קפדנית ומהמירה להמשך
3 פעילות המכל.
4 לכן אנו מבקשים שתבחן ההחלטה מחדש גם לגבי המסמכים וגם לגבי הטלת סנקציות וערבויות וכן
5 חיוב המשרד להתייחס למומחה של המשרד והסתיוניויותיו מתרנית הריקון הנוכחית למיטב הבנתי
6 המשרד מבקש להמשיך ולהשתמש במכל וזה מה שעומד מאחורי הזמן הרב שהם מבקשים.
7 60 יום זה בדיוק הזמן הדרוש להם למלא את המכל ולרוקן אותו מחדש
8 ככל שחיפה כימיקלים יגישו עוניה כנגד היתר הרעלים, כמובן שאנו שומרים על זכותנו לטעון שהיתר
9 הרעלים מה 22.2.17 בטל, מהטעם שהוא לא התבסס על היתר בנייה תקף, ועל רישיון עסק תקף,
10 ושהוא התעלם מתרחישי היחוס המתאימים, לרבות ארוע חרום.

11

12

עו"ד בן ארני:

13 כשבית משפט שאל אותי מה אנו מצפים והשבתי שאנו מצפים שכא נחכה 40 יום להגשת התכנית,
14 אחרי מה ששמענו כאן הדברים מתחדדים ביתר שאת ואנו הוורים על בקשתנו לקבל את המסמכים
15 ולבקש מבית המשפט, בד בבד, לקצוב זמן, של מספר ימים, שבוע, כדי שחוגש לו הונכיליו על ידי
16 המערערת, ולא 40 יום.

17 אני כו מבקשת להסב את ונשומת לב בית המשפט שהרגולטור היום מציג עמדה לפיה ביד אחת הוא
18 רוצה להפחית את הסיכון על ידי הקפדה יתרה על הליך הריקון, ובה בעת ביד השנייה, הוא למעשה
19 מעל להגבת הסיכון, תוך שהוא שוקל ואולי אף מצדד, ואני מקווה מאוד שלא, בכניסת אניה נוספת
20 למילוי המכל.

21

22

עו"ד לירר:

23 להערתה האחרונה של באת כוח עיריית חיפה, דבריי כאן מוגבלים למטגרת הדיונית בה אנו נמצאים.
24 הזכרתי בשם הדיוק את שיודעים כל הצדדים כאן את שמצא ביטוי בסעיף 1 להחלטת בית המשפט
25 העליון.

26 ממשלת ישראל לא עסקה במתן היתר רעלים, הגם שנושא היתר הרעלים הוזכר שם, אלא ממשלת
27 ישראל עסקה בדיוק במה שמופיע בטקסט, דהיינו בצורכי המשק.

28

29

עו"ד בנקל:

30 הדיון היום מזכיר לי את עליזה בארץ הפלאות ואת המשפט שחבריי בעצם מבקשים לתת קודם גור
31 דין ולאחר מכן לנהל משפט.



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה פימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

1 אזכיר לבית המשפט, אנו נמצאים במסגרת בקשה לעכב ביצוע חלקי של צו זמני במסגרת הליך שתלוי
2 ועומד, שבו הסתיימו רק ראיות התביעה. אבל זה מספיק לחבריי המלומדים מצלול ומעיריית חיפה,
3 גם לבצע עכשיו הליך של חיקור דין, איסוף ראיות ועוד כהנה וכהנה. אבקש להזכיר שכתב האישום
4 עניינו בכך שבתאריך מסוים, ביוני או אוקטובר 2010, פעל המכל ללא רישיון עסק. במסגרת הזו שיש
5 כתב אישום כזה, אנו עכשיו נעשה כל מה שחבריי ביקשו וזה במסגרת אותה בקשה, בה אנו נמצאים.
6 וזה כאשר יש לנו גם החלטה של בית משפט, שפעלנו בדיוק לפיה, הגשנו את המסמכים במועדים
7 שנקבעו לנו ולגורם שנקבע על ידי בית המשפט הזה. עכשיו יש טענה לגבי מר זיידר שבית משפט שאל
8 אותו שאלות והוא עונה תשובות מלאות, אז יש טענה למה הוא שמע על זה רק עכשיו
9 חברי טען שהוא רוצה לראות את ההזמנה של המשאבה עליה הוא שמע היום, בית משפט שאל וניתנה
10 לו תשובה. אני סבור שהדיון פה היום הגיע למחוזות האבסורד והדמיון ואנו נמצאים רק במסגרת
11 אחת, עליה דיבר היועמ"ש, וזה סך הכל צו עיכוב ביצוע חלקי ואני מפנה לטיעוני העירייה, שאמרה
12 שהמועד הנכון הוא 1.6.17 להשלמת הריקון. אני סבור שבכך בעצם נפתרה הבעיה ברמה הפורמלית.
13 ברמה הפרקטית, אנו כפופים על פי דין להוראות המשרד להגנת הסביבה, ואני מבקש שאם בית
14 המשפט סבור שאנו צריכים להפר את ההוראות ולא להגיש מסמכים למשרד ולא לפעול על פי
15 הנחיותיו, אבקש שבית המשפט יציין זאת במפורש.
16 אנו מבקשים דבר מאוד פשוט, שהמכל יהיה ריק לחלוטין במועד שבו המשרד להגנת הסביבה ימצא
17 במועד הבטוח ביותר.

18
19 **עו"ד לדרר:**

20 כיון שאנו בתוך מסגרת דיונית שבמקביל לה ממשיך להתנהל ההליך בבית המשפט העליון, נראה לי
21 שנכון, ואנו לא יודעים מה יהיה שם ואנו לא יודעים אם יהיה מילוי נוסף של המכל, לשאול את השאלה
22 מה הדרך לריקון או מה משך הזמן לריקון, שהוא נגזרת של זה, במועד בו בכפוף להחלטת בית משפט
23 העליון, נגיע לריקון. ציון של תאריך בהחלטת בית משפט זה עלול לא לאפשר אפקטיביות של
24 ההחלטה.
25 ישנן הרבה הכנות שאינן תלויות בשאלת המילוי או לא, ונכון להבנתי, שכל החלטה תיקח בחשבון
26 שניתן את ההכנות למועד הריקון שאי פעם יגיע, לקיים ללא דיחוי.

27
28 **עו"ד קליין:**

29 בית המשפט העליון כשהחליט שהדיון יתקיים כאן, אנו סבורים שהאמירה הייתה מאוד ברורה,
30 שמבחינתנו וכל עוד לא ניתנה החלטה אחרת, החלטת בית משפט זה, עומדת בעינה.
31 בכל הכבוד לדברי עו"ד לדרר, גם המשרד להגנת הסביבה לא חזר בו מעמדתו, מה 1.6.17. וגם כאשר
32 נשאל על ידי בית המשפט העליון.



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 32954-02-17 חיפה נימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח' 06 אפריל 2017

1 אנו עומדים על כך שהליך הריקון יתמשך כדי שתמומש החלטת בית משפט זה. ושלפחות שהמועד של
2 1.6.17 לא יהיה ריק לחלוטין

3
4 עו"ד לדרר:
5 המסגרת הדיונית שלנו נקבעה בסעיף 6 ב להחלטת בית המשפט העליון ואני מציע שההחלטה תהיה
6 במענה עליה התבקש כבי בית המשפט להתייחס לפיה.

7
8 עו"ד בנקל:
9 מפנה להחלטת בית המשפט העליון, שם ניתן צו עיכוב ביצוע ביום 29.3.17 עד להחלטה אחרת.
10 ביום 4.4.17 ניתנה החלטה אחרת, מפנה לסעיף 6 להחלטה. מקריא. וזה מסייג את החלטה כבי השופט
11 שוהט. לכן תהליך הריקון מעוכב בהחלטת בית המשפט העליון. כאשר בית המשפט העליון הורה
12 לקיים דיון וביקש שאנו נדווח מה עלה בדיון. אני מניח שבית המשפט העליון מתכוון, וזו דעתי, שהוא
13 גם מצפה לראות החלטה. אך ביצוע הליך הריקון מעוכב.

14 לשאלת בית המשפט, מדוע הדיון שיהועד להתקיים "לבהינתן" הדרך הנדרשת לריקון מוחלט של מכל
15 האמוניה מרמתו הנוכחית יתקיים כסדרו? איננה אומרת שהדיון שהיה צריך להתקיים ויתקיים
16 כסדרו הוא הדיון בבקשה לעיכוב הביצוע שהגשנו ומדוע הדרך הנדרשת לריקון מוחלט איננה כוללת
17 גם לוח זמנים, שהוא לכאורה חלק מהדרך הנדרשת, אני משיב כי אני מתחבר לטיעון/בקשת עו"ד
18 לדרר. אנו נמצאים ברע"פ, במסגרת הזו, ניתן צו עיכוב ביצוע שעומד בתוקפו, שאומר להוציא את מה
19 שנקבע בסעיף 6. ולכן כאשר בית משפט העליון הורה לקיים את הדיון הוא דייק בלשונו "לבהינתן
20 הדרך". לכן, אני מצטרף למה שהבנתי מטיעונו של עו"ד לדרר כלומר, שבית המשפט יקבע מסגרת
21 זמנים, וזוהי, שצריך לרוקו את המכל בתוך איקס ימים, מרגע שצו עיכוב הביצוע יוסר. ואז לא
22 נצטרך לחזור לעוד דיון. אחרת אין שום הגיון בהחלטת בית המשפט העליון, לטעמי, אי אפשר לקרוא
23 אותה אחרת.

24 מפנה לפסק דין בית משפט זה, שם ניתנו הוראות מדויקות. מקריא כשבית משפט העליון בסעיף 6
25 מתייחס לאניית האמוניה, וקובע שהדיון כאן יתקיים בבחינת הדרך הנדרשת, כל מה שלא נכלל בכך,
26 מעוכב.

27
28 עו"ד קלעי:
29 טענת חברי מדגימה בצורה מאלפת את המניפולציות של הערכאות. הבקשה להארכת המועד לביצוע
30 פסק הדין, הוגשה לכאן, ואחרי הדיון למשמע הערות בית משפט הוגשה לבית משפט העליון בקשה
31 לעיכוב ביצוע. הדיון עכשיו תיאורטי במובן זה שממילא השלב הראשון בהחלטת בית משפט הוא של
32 תכנון ורכש. עוד הערב תוגש עמדה לעיון ויוגשו עמדות הצדדים עד יום ראשון. ותתקבל החלטת



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

06 אפריל 2017

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

1 העליון שתקבע את הצעדים בהמשך, שלא יושפעו מהשלב הראשון של החלטת בית משפט לכן, אני
2 אומר שאנו יכולים להתבלבל בפרשנות החלטת בית משפט העליון.
3 אם נגיע למועד של תחילת יישום הפתרון והעליון לא ייתן שום החלטה אחרת עד אז נצטרך לשאול
4 עצמנו אם בית משפט זה מוסמך להורות על תחילת היישום של ריקון המכל.

5

6

עו"ד לדרר:

7 הובנתי נכון על ידי בחרי, שלדעתי השאלה שהפנה בית המשפט העליון אל ערכאה זו, שאלת בחינת
8 הדרך הנכונה לריקון המכל, יכולה לכלול התייחסות לפרקי זמן לשלבים למשך הזמן, אבל להבנתי,
9 לא ניתן לתת החלטה אוברטיבית שנוקבת בתאריך.

10

11

החלטה

12

13

החלטתי תינתן בלשכתי ותימצא בנט המשפט עוד היום

14

15

16

ניתנה והודעה היום י' ניסן תשע"ז, 06/04/2017 במעמד הנוכחים.

17

תמר שרון נתנאל, שופטת

18



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

בפני כבוד השופטת תמר שרון נתנאל

המעוררת חיפה כימיקלים בע"מ

נגד

המשיבים

1. עיריית חיפה
2. היועץ המשפטי לממשלה
3. התאחדות התעשיינים בישראל
4. צלול- עמותה לאיכות הסביבה ע.ר 580350940

החלטה

- 1
- 2 1 ביום 17 3 1 ניתן על ידי פסק דין, בתיק זה (להלן "פסק הדין"), בערעור שהוגש על החלטת
- 3 בית המשפט לעניינים פיקוביים בחיפה, שניתנה בתיק ב' ש 17-191 (בניסגרת ת"כ 11-542), בעניין צו
- 4 שניתן לפי סעיף 17 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968, אשר הורה על הפסקת עיסוק בעסק, שהוא
- 5 מסוף האמוניה הארצי (להלן "המכל")
- 6
- 7 בפסק הדין דחיתי את הערעור בהתייחס להחלטת בית משפט קמא להורות על הפסקת
- 8 העיסוק בעסק וקבעתי כי ביצוע הצו לריקון המכל יעוכב עד 17 4 1, כאשר במועד זה, על המכל להיות
- 9 ריק, לחלוטין, מאמוניה בנוסף, אסרתי על ביולוי המכל, וכן אסרתי על הבאת אניית אמוניה נוספת
- 10 וקבעתי כי "תוקף צו זה תקף עד לסיום ההליך העיקרי או עד למתן החלטה המורה אחרת"
- 11
- 12 2 ביום 17 3 6 הגישה המערערת לבית משפט זה "בקשה לשינוי הצו שניתן בקשר עם ריקון
- 13 מסוף האמוניה" ובה הודיעה, כי לא ניתן באמצעים שבידיה כיום, לרוקן את המכל עד תום, אלא רק
- 14 עד כמות של 600 טון, אשר נשארה בתחתית המכל ולכן, ביקשה לשנות את הצו כך שהוא יורה כי
- 15 ריקון המכל יבוצע עד לגובה היניקה המינימלי ותיוותר במכל כמות של 600 טון לחילופין, ביקשה
- 16 המערערת, כי תינתן לה ארכה לביצוע ריקון המכל עד תומיו, על מנת שניתן לרוקן אותו באופן
- 17 בטיחותי
- 18
- 19 בהמשך התברר כי נתון זה רחוק מלהיות מדויק וכי כיום נותרה במכל כמות של 360 טון
- 20 בלבד. הסבר לכך שמעתי רק היום מפי מר עמיחי זיידר, סמנכ"ל תפעול במערערת, אשר נכח בכל
- 21 הדיונים שנערכו בפניי



בית המשפט הביחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ' נ' עיריית חיפה ואח'

1

2 3 בסופו של דיון הצר, שהתקיים בפניי בבקשה הנ"ל, ביום 17.3.26, ולאחר שסברתי כי אין
3 בפניי די נתונים על מנת שאוכל להחליט במרשה, ניתנו על ידי הוראות בדבר הכנת תכנית ריקון, אשר
4 תיבדק על ידי המשרד להגנת הסביבה, תוך התייחסות גם להצעות לריקון המכל אשר הובאו בחוות
5 דיות שהוגשה מטעם פרופ' קינן וסבתני דיון משלים ליום 17.4.6

6

7 לאחר הדברים האלה, הוגשה העתקנות בקשת השות לערער בבית המשפט העליון (רע"פ
8 17-02-32954) ובהחלטת בית המשפט העליון מיום 17.4.4. נתן בית המשפט העליון הוראות בדבר המשך
9 הדיון בפניו והוסיף וקבע בסעיף 66 להחלטה

10

11 "ב-17.4.4 נקבע על ידי בית המשפט העליון כי הדיון
12 יתבצע במסגרת 4-4, אך לא יוגש הדבר הנודעת לריקון מוחלט
13 של המכל האמוניה ונותרו התייחסות ע"פ 32954-02-17-02-17
14 ודיון המשפטים הנ"ל יוגשו מר-שפחה בו בהודעות
15 שניתנו בדיון זה ע"פ

16

17 4 לפיכך הוגשתי את הדיון ורחלתי לו ניתנת על ידי לנאחר הדיון שהתקיים היום ובו נבחר נציגי
18 המעוררת, המשיבות 2 ו-4 בנוסף נכחו, מר ונציגי יודר, סניטכיל תפעול ומיעררת, פרופ' אהוד
19 קינן, מר שלמה כץ, מנהל מחוז חיפה במשרד להגנת הסביבה, יועמ"ש מחוז חיפה במשרד להגנת
20 הסביבה, עו"ד גבי רובי אבן דטו ראש אגף חומרים מסוכנים במשרד להגנת הסביבה ומר יוסי רבי,
21 ראש תחום ניהול והערכת סיכונים במשרד להגנת הסביבה

להראת הדיון הוגשה עיריית חיפה הודעת, אליה עודף פרוטוקול הדיון שהתקיים בבית
המשפט העליון ביום 17.4.4. הרבות ההחלטה שניתנה לאחריו, חוות דעת מטעם פרופ' קינן שנתמכה
בהצהרות מומחים נוספים ופרוטוקול שיחה ששודרה ברדיו בהסתתמות פרופ' קינן וכמו זיידו

היועץ המשפטי לממשלה הגיש ההודעה על הגשת התלוננות המשרד להגנת הסביבה ולהלן
"המשפטי", אליה צורפה תכנית לריקון המכל מטעם המיעררת, התייחסות המומחה מטעם המשרד,
מר דן קוגניקארן, התייחסות המשרד לתכנית הריקון שהוגשה המיעררת וכן התייחסות המשרד
לאפשרויות ריקון המכל שהוגשו על ידי פרופ' קינן בחוות דעתו

22

23 5 מהמיסכנים שהוגשו וכן מהדיון שהתקיים בפניי היום, התברר שהמיעררת הגישה למשרד
24 להגנת הסביבה תכנית ריקון כללית, המבליצה על ריקון המכל בדרך של אידוי האמוניה באמצעות



בית הכושפט הניחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ' נ' עיריית חיפה ואח'

- 1 אמוניה חמה וכי המערערת בוחנת גם אפשרות לרוקן את האמוניה באמצעות משאבה טבולה אשר
2 תוכנס מאחד הפתחים הנמצאים בגג המכל
3
4 על פי תכנית הריקון שהוגשה על ידי המערערת, החלופה של אידוי אמורה להימשך כחצי שנה,
5 והשלב הראשוני, שהם היערכות, תכנון הנדסי, רכש, בנייה והקמה. אמורים להימשך כחודשיים
6 בטרם ביצוע הריקון, תידרש גם תכנית עבודה מפורטת והריקון עצמו אמור להימשך, ככל
7 שמשמשים בשלושה מדחסים, 35-70 יום הובהר, כי לוח הזמנים זה אינו סופי וכי הוא אינו כולל את
8 פרק הזמן שיידרש למשרד להגנת הסביבה לבדוק את התכניות ולהיערך לביצוע, גם תוך עירוב גורמים
9 נוספים במשיה, על מנת להבטיח את בטיחות הריקון.
10
11 בקשר לחלופה של ריקון באמצעות משאבה טבולה, נכתב בנספח ב' להודעה בדבר התייחסות
12 המשרד, כי המערערת בוחנת אפשרות זו, אולם טרם אותרה משאבה כזו. המתאימה לפתח הקיים
13 עוד נכתב, כי אם הליך זה יתאפשר, יקוצר לוח הזמנים בכ - 40 יום.
14
15 6 בדיון היום התברר, כי חיפה כימיקלים החלה, למעשה - כך על פי דברי מר זיידר - בהיערכות
16 לביצוע החלופה של ריקון באמצעות משאבה טבולה מר זיידר ציין, בדבריו (בניגוד לאמור
17 בהתייחסות המשרד להגנת הסביבה), כי אותרה משאבה כזו ואף הוזמנה מהיצרן אין מדובר ב"מוצר
18 מדף" ולכן ייצור המשאבה אורך כעשרה ימים להבאתה לארץ, כולל שחרורה מהמכס והבאתה
19 למפעל. נדרשים עוד עשרה ימים מר זיידר הוסיף וציין, שיהיה צורך בפעולות בנייה והכנה במכל על
20 מנת לאפשר שימוש במשאבה לדבריו, התכנון יארך כחודש וחצי, כאשר, במקביל, המערערת
21 מתקדמת ברכש וביבוא של המשאבה. הריקון ייעשה בקצב של כ 5 טון ביום ויארך כחודשיים או
22 קצת יותר
23
24 7 שמעתי גם דברים נפי פרופי קינן, אשר טען, כי ריקון באמצעות משאבה טבולה יעולם לא
25 נעשה ועמד על האפשרויות שהוא הציע מר יוסי רבי, מהמשרד להגנת הסביבה ציין, כפי שגם כתוב
26 במסמכים שצורפו להודעת המשרד, כי האפשרויות שהועלו על ידי פרופי קינן אינן מקובלות על
27 המומחה מטעם המשרד, מר דן קוגניקארו
28
29 הגב' אבן דנון, ראש אגף חומרים מסוכנים במשרד להגנת הסביבה, ציינה את החשיבות
30 שבבדיקה מדוקדקת וזהירה של החלופות השונות (הסבירה שהמשרד מתייעץ גם עם מומחים בחו"ל
31 וכי הליך אורך זמן לדבריה, כל חלופה שתצמצם את לוחות הזמנים ולא יהיה בה סיכון, תאושר על
32 ידי המשרד והוסיפה, כי לאחר שהמערערת מצאה משאבה טבולה מתאימה, המשרד יאמץ חלופה זו,



בית המשפט הניחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

1 בכנוף לתכנית מתאומה, היערכות של המפגש ושל גופי ההגנה הניחוזיים. לדבריה, לשם תכנון ורכש,
 2 יש צורך בחודשיים.
 3
 4 8 לא אפרט את כל טענות הצדדים ואסתפק בכך שאציון, כי באי כוח העירייה הביאו בפניי
 5 טענות שונות בנוגע לאופן והגנתי המיערעת, המשרד להגנת הסביבה והמדינה, לרבות טענה בדבר
 6 או המצאת תכנית המכל ומסמכים נוספים אשר יאפשרו להם לבדוק את טענותיהם של המיערעת
 7 ועד המשרד וביקשו שוב כי אורח המיערעת החצויה יודם מסמכים אלה. הבקשה זו הצטרף ב כ
 8 עמותת עלוק, אשר העלה טענות שונות בין היתר באשר לנוכחותה של ניהול הדיון, העדר תזקת
 9 תכנית מינהלית במקרה זה ועוד. כן נתבססתי יקבוע סנקציות וערבות, כפי שנהוג לקבוע בבקשות
 10 מייכוב ביצוע
 11
 12 בייב המיערעת טען, כי הרגולטור, היינו - המשרד להגנת הסביבה, הוא שנושא באחריות. כן
 13 טען, כי התאריך 17 3 1 לא נדבע כתאריך סופי, שלאחריו לא יחודש ההיתר, ואם נקבע כך, לא הייתה
 14 סביבת לקבוע זאת לדבריו הגורם המוסמך בעניין תכנית לריסון המכל הוא המשרד להגנת הסביבה
 15 ואילו פרופי קינן אין מומחיות בתחום. לטענתו, כפי שהוא מכין את החלטת בית המשפט העליון על
 16 בית המשפט העליון בדבריו במסגרת דיון זה, את הדרך הנורמטיבית ללא של המכל, במסגרתה יקבע
 17 בית המשפט גם מסגרת זמנים, אך כל עוד קיים צו עיכוב הביצוע, שהוצא על ידי בית משפט העליון
 18 אין להתחיל במימוש תכנית הריסון ומניין הזמנים יחל רק מהרגע בו יוסר צו עיכוב הביצוע
 19
 20 עויד לדרר, ב"כ היועץ המשפטי לממשלה, ציין אף הוא כי על פי החלטת בית המשפט העליון
 21 הדיון שהתקיים היום בפניי נועד לבחון את הדרך הנכונה לריסון המכל ודרך זו יכולה לכלול
 22 התייחסות לפרטי זמן, לטלבים ולמשך הזמן. אך, להבנתו, לא ניתן לתת החלטה אופרטיבית, הנוקבת
 23 בתאריך
 24
 25 9 לאחד ששקלתי את כל אשר נטען בפניי אבהוד, נחיצות, כי הגוף המקצועי, האמון על הטיפול
 26 בחומרים מסוכנים לרבות כמובן, על אופן ריקון המכל ועל הדרך בה ייעשה הדבר, תוך נקיטה בכל
 27 השיטות והאמצעים על מנת להבטיח ריקון בטוח ומהיר ככל האפשר, הוא המשרד להגנת הסביבה וכי
 28 אין יקרה שבמיש זה יקפה על המשרד שימוש בדרך שנפסלה על ידו. ככל שניתן לעשות זאת, אם
 29 ניתן וראוי מביעה בכך כל דעה), לא ניתן לעשות זאת במסגרת זו של דיון לטעמי, אין בידי סמכות
 30 "לבחור" באחת מהאפשרויות שהציע פרופי קינן ומיילא, טיב הדיון ומסגרת הדיון אינם מאפשרים
 31 בחינה הולטת של האפשרויות ומתן החלטה מושכלת
 32



בית הכישפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

- 10 כאמור - שתי האפשרויות המהובלות גם על המשרד להגנת הסביבה ובכפוף לבדיקת
התוכניות ואישורן הן אפשרות האידוי באמצעות אמוניה חמה ואפשרות המשאבה הטבולה על פי
הנתונים שהובאו בפניי נראה, כי האפשרות של המשאבה הטבולה היא האפשרות העדיפה. ההליך
נראה פשוט יותר וקצר יותר בזמן והמעוררת כבר התלה בשלב הראשון של ביצוע
אשר ללוח הזמנים אציין, כי בהינתן מצב בו אניית אמוניה אינה מגיעה לחופי ישראל ואין
מזרימים אמוניה נוספת לתוך המכל וכאשר המשימה היא ריקון המכל מהכמות של 360 טון שנותרה
בו, יש לערוך איזון חדש - איזון בין הסיכון הטמון באותם 360 טון אמוניה כאשר הם מצויים במכל
ובין הסיכונים הצפויים מהליך ריקון שלא נבחו כראוי ואינו בטיחותי דיו
לפיכך, מצד אחד יש לאפשר למעוררת להגיש תכנית מפורטת לריקון המכל, באמצעות
המשאבה הטבולה, לבצע את כל הפעולות הנדרשות לשם ביצוע הריקון ולבצעו באופן רציף ובפרק זמן
קצר ככל הניתן. כן יש לאפשר למשרד להגנת הסביבה שהות מספקת על מנת לבחון את תכנית הריקון.
לדיון שיתוף כל הגורמים הנדרשים, לשם הבטחת פעולת הריקון
מצד שני, ניסיון העבר וכפי שהוא עולה מכל אשר הובא בפני הערכאות השונות בנוגע למערך
האמוניה) מוכיח כי על אף שהסיכון המשמעותי ממערך האמוניה ידוע מזה שנים ועל אף החלטות
שהתקבלו, הן על ידי הממשלה והן על ידי המשרד להגנת הסביבה, הן בנוגע לצורך להכסיק את פעולת
מערך האמוניה, הן באשר לצורך למצוא חלופות למכל האמוניה האו להספקת אמוניה למשק, והן
בעניין הגשת תכנית ריקון על ידי המעוררת ובדיקתה על ידי המשרד, הנושא לא טופל כראוי ובקצב
סביר ועברו שנים רבות ללא שגובשו פתרונות מתאימים וגם כיום - על אף הזמן הרב שעבר, התכנית
לריקון המכל נמצאת בחיתוליה
11 ניסיון העבר - לרבות התנהלותו של המשרד להגנת הסביבה עד כה ולרבות עמדותיה השונות
ולעיתים סותרות של המדינה, כפי שהובאו בהליך שבפניי ובהליך בפני ביהמ"ש העליון - מוכיח, כי
ללא קביעת ביסגרת זמינים ברורה, עלול מצב זה להימשך עוד חודשים רבים, כאשר הסיכון הנובע
מהמצאות אמוניה במכל - גם אם בכמות של 360 טון "בלבד", מחייב ריקון המכל בהקדם האפשרי
וללא גרירת רגליים נוספת אוסיף ואומר, כי יש גם לתת את הדעת לצורך לבדוק את המכל מבפנים,
לפני כל כיוון נוסף שלו, דבר המחייב, ממילא, את ריקונו
לאחר שנתתי דעתי לפרקי הזמן אותם ציינו נציגי המעוררת והמשרד להגנת הסביבה ולכל
הטענות שהובאו בפניי, נראה, כאמור, כי הדרך העדיפה לריקון המכל היא באמצעות משאבה טבולה



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה בימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

1 סבורה אני כי ניתן להגדיר את לוחות הזמנים שצוינו על ידי המערערת ועל ידי המשרד
 2 להגנת הסביבה ואדגיש כי בשום לב לסיכון טעדין נשקף מהימצאות אמוניה במכל, על הגורמים
 3 השונים לתת יעילות לנושא ולהתגייס לביצוע כל הנדרש בפרסיו זמן סצרים וכי ניתן לעשות זאת, ללא
 4 שיופגע נושא הבטיחות

5
 6 לטעמי, פרק זמן של 14 ימים מהיום (בהתחשב בחג המסות) די בו על מנת שהמערערת תמציא
 7 ידיו המשרד להגנת הסביבה, תכנית טוורטת. יכולת תכנית עבודה, לרידון המכל באמצעות מטאבה
 8 טבולה במקביל על המערערת להשלים את הליכי הרכש והיבוא של המשאבה

9
 10 עוד אומר כי גם בהתחשב במורכבות היזון ובצורך ההתייעצו עם מומחים ועם גורמים
 11 נוספים, פרק זמן של 30 ימים מהיום בו יתרחשו במשרד התוכנית שיוטו על ידי המערערת, די בו
 12 לשם בחינת התכנית על ידי המשרד להגנת הסביבה, לרבות התייעצות עם כל הגורמים הרלבנטיים
 13 שהמשרד יוצא לנכון להתייעץ עימם ורבות תיקונים בתכנית. ככל שידרשו ואישור התכנית
 14 הסופית

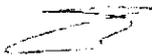
15
 16 גם הניחתי כי המיידות להיטות הרידון לבניו אשו יחייב בהן 10 ימים מהיום בו התוכנית
 17 יאושרו סופית על ידי המשרד. על ריקון המכל להתבצע באופן רציף, בפיסוח המשרד להגנת הסביבה
 18 עד לריקון המלא

19
 20 כמובן שריקון המכל כמוף להחלטה שניתנה על ידי בית המשפט העליון בדבר עיכוב ביצוע
 21 פסק הדין וכמוף להחלטות נוספות, ככל שתיתנה על ידי בית המשפט העליון מכאן ואילך

22
 23 מאחר שעיכוב הביצוע ניתן בהחלטת בית המשפט העליון, לא לי לשקול את הבקשה לקבוע
 24 סנקציות ואו ערבויות

25
 26
 27 המערערות תמציא וחלטה זו לצדדים עוד היום

28
 29 ניתנה היום, י' ניסן תשנ"ז, 06 אפריל 2017, בהעדר הצדדים

30

 31 ד"ר שרון נתנאל שיפוט
 32